

8° - 1821.

Volapük as vödal literatik.

Liko Jetje päkidof.

Koned nedänik

fa

Justus v. Maurik,

pelovepolöl volapüko,
e se volapük, nen sev rigäda, ini netapüks fol.

Pepüböl

fa

IDA GLOGAU.

Schockau bei B. Leipa.

Selbstverlag.

Druck von Johann Kunstner in B. Leipa.

Hoe Jetje gezoend werd. Justus van Maurik jⁿ.

Liko Jetje päkidof. F. van Aerschot.

Wie Jettchen geküsst wurde. Ida Glogau.

Comment Jetje fut embrassée. Dr. A. Raimbert.

How Jetje was kissed. F. Nehls.

Hogy csókolták meg Jetjét. de Madarassy Pál.

Koned nedänik

fa Justus v. Maurik,

pelovepolöl volapüko, e se volapük,
nen sev rigäda, ini neta-
püks fol.

Volapük as vödal literatik.

Peüböl fa
Ida Glogau.

Holländische Erzählung
von Justus van Maurik jⁿ.

in Volapük übertragen, und aus diesem,
ohne Kenntnis des Originals, in vier Natio-
nalsprachen übersetzt.

Herausgegeben von Ida Glogau.

Zu beziehen von **Ida Glogau** in **Schoekau** bei Böhm. Leipa (Böhmen).

Druck von Joh. Künstner in B. Leipa.

Eene Nederlandsche vertelling
van Justus van Maurik jⁿ., in volapük vertaald en daarna uit
volapük in vier talen overgezet.

Une nouvelle hollandaise
par Justus van Maurik jⁿ., traduite en volapük, puis traduit
du volapük en quatre langues nationales.

A dutch novel

by Justus van Maurik jⁿ.,

translated into Volapük and from
Volapük into four national
languages.

Volapük as vödal literatük.

Németalföldi elbeszélés

Maurik Justustól.

Az eredetiből volapükre és volapük-
ből az eredeti szöveg ismerete nélkül
négy nemzeti nyelvre fordítva.

Uitgegeven door
Publié par
Edited by
Kapható

Ida Glogau.

Pasivom de Ida Glogau, Schockau lä Böhm. Leipa (Bömän).

196586-B

196. 586-B. Esp.-

HOE JETJE GEZOEND WERD.

(Justus van Maurik jⁿ.)

't Is voor een eerzaam kruidenier, die min of meer pokdalig, weduwnaar en kippig is en een drukke zaak heeft, bepaald een ongeluk, wanneer hij eene mooie dochter bezit, die jolig en goedlachs, niet besluiten kan om als een hofjesjuffrouw achter de neteldoeksche schuifgordijntjes van een sombere binnenkamer te blijven kniezen, maar nu en dan zich verstout, met dezen of genen winkelklant een praatje te houden, of, in den deurpost staande, naar 't vroolijke zonnetje en de voorbijgangers te kijken.

Laat ik u daar eens iets van vertellen, tot nut en leering van alle brave kruideniers, alle ondeugende jongelui en aardige meiskens.

Op den Nieuwendijk woonde sedert jaren een zekere Bommers, die een ouderwetschen kruidenierswinkel hield en jaar in jaar uit, met een vettig glimmend lusteren jasje aan en een dito petje op 't hoofd, achter zijn toonbank stond, om naast een winkelknecht, die er even oudbakken en kleverig uitzag als hijzelf, koffie, krenten, suiker en andere zoetigheid af te wegen, of petroleum, stroop en patentolie te verkoopen.

Bommers was niet alleen kruidenier, maar tevens vader en wel van een Jetje, dat in de buurt, om haar frisch, blozend gelaat, lachende blauwe oogen en kastanjebruin haar als „mooi Jetje“ bekend, door de jongelui, die in de nabijheid woonden, meer bijzonder „'t lachebekje“ werd genoemd, omdat ze zoo'n vriendelijk rood mondje had, dat met twee schalksche kuiltjes in haar donzige wangen zoo aardig en prettig lachte, als deze of gene klant (generis masculini) met haar een grapje maakte, als

zij toevallig in 's vaders winkel stond of op de stoep een luchtje schepte.

Behalve vijgen, sukade, rozijnen en andere versnaperingen, verkocht Bommers ook sigaren, die, hoe gevaarlijk groenachtig geel en gespikkeld ze er ook uitzagen, eensklaps bij de omwonende jongelui bijzonder in trek kwamen, zóó zelfs dat Jan de winkelknecht er zich over verwonderde en grinnikend aan zijn meester durfde zeggen: „Ik geloof, dat die spreeuwen“ — Jans geliefkoosde benaming voor de spes patriae — „een stuk leer in d'r mond hebben in plaats van 'n tong; want als ze die bokkies lekker vinden, dan....“ Jan liet den volzin onvoltooid, en 't was misschien maar gelukkig. Als eenig antwoord meesmuilde de patroon, zette den handel in sigaren met kracht door, en bracht meteen den prijs der „bokkies“ van zes op vier voor een dubbeltje. „Je moet maar zeggen, dat ze opgeslagen zijn, hoor Jan! Ze nemen ze toch,“ zei hij op zekeren dag. Jan pruttelde in zich zelf: „Smakelijk rooken!“ en hij dacht er bij: „Als Jetje in den winkel is, kan ik ze voor drie centen evengoed verkoopen.“ 't Was geen onlogische Jan!

Vlak tegenover Bommers' winkel, woonde op een kamer van de eerste verdieping Herman Stam, een jolig medisch student, die, wanneer hij niet studeerde, zijn beenen en pantoffels op de vensterbank voor 't publiek ten toon stelde, of zijn vroolijk, open gelaat naar buiten stak en deftig rookend uit een lange pijp, dikwijls vrij lang en vrijmoedig in den kruidenierswinkel tegenover hem tuurde. Waarom? Och! eenvoudig uit belangstelling om te zien of er veel klanten inliepen. Zóó beweerde hij ten minste tegen zijn hospita, die hem eenmaal had gevraagd: „Meheir! wat ziet uwee toch an dien ouwen kruiëniersrommel? Ik heb al driemaal geklopt, maar uwee hoorde me niet, zóó was je an 't kijken.“ 't Goede mensch had niet gezien, dat de jongejuffrouw Bommers juist op dat oogenblik in den kruidenierswinkel stond en wel in de geopende deur, van waar zij, ze kon het heusch niet helpen, Hermans bruine oogen en den dampenden kop van zijn gouwenaar kon zien. Zij vond, dat hij zoo gezellig en deftig rookte, en knikte — uit louter buurschap — hem toe.

't Was opmerkelijk, dat sedert dien tijd de zware en lichte van de vier, die Bommers verkocht, bij Herman en eenigen van zijn vrienden buitengewoon in trek begonnen te komen. Elken dag verschenen geregeld drie of vier van die vroolijke snaken in den winkel en vroegen ieder voor één dubbeltje Puantos Infamos van de vier, zwaar of licht, naar dat 't zoo uitkwam, — 't was hun om 't even. De winkelknecht had reeds een paar malen bescheiden aangemerkt: „Ze heeten Upmann-sigaren, heeren!“ Maar met het leukste gezicht van de wereld had Herman, namens zijn vrienden, geantwoord: „O zoo! heeten ze Upmann? Dank je voor de communicatie; 't is wel mogelijk, maar wij kennen ze niet onder dien naam en zeggen dus korthedshalve: „Puantos Infamos.“ Jan zweeg tegenover dit argument.

De oude Bommers zag wel is waar met genoegen, dat zijn debiet in sigaren iederen dag toenam, maar toch kon hij zich niet ontveinzen, dat die Puantos-klanten ijselijk lang bleven praten, niet met hem, maar met zijn aardig levenslustig dochtertje, dat heel toevallig altijd in den winkel stond, als de jongelui kwamen, en tegen hen, maar in 't bijzonder tegen Herman Stam, heel erg vriendelijk was.

Met schrik en een vaderlijke hartklopping — ook een kruidenier heeft een gevoelig hart — zag de oude Bommers, dat Herman soms tweemaal op één dag zich aan de Infamos te goed deed, en eens zelfs had Bommers, zonder dat de student het wist, gezien, dat de medische jongeling het oogenblik dat hij zich omdraaide, om uit den oliebak een paar kan patentolie af te meten, bliksemsnel waarnam om Jetjes middel te omvatten en een poging te doen om haar een kusje te ontstelen. Wel is waar had de roover, in plaats van een zoen, een ferm duw tegen den schouder gekregen, maar Jetje had daarbij zoo smakelijk gelachen en zoo glunder gekeken, dat vader het toch raadzaam oordeelde om na dien dag, zoodra de heeren studiosi in den winkel kwamen, zijn dochter met een: „Kind, ga jij ereis van den zolder wat touw voor me halen“, te verwijderen. Jan, de winkelknecht, grinnikte dan inwendig van plezier, maar vroeg te gelijk met 't leukste gezicht van de wereld: „Opsteken, meneer?“ en streek met kracht een ouderwetschen lucifer over

't doosje, zoodat de phospor knetterend ontvlamde en de zwavel-lucht den klanten in den neus kwam, een beleefdheid waardoor hij zich herhaaldelijk een: „Vade retro, Satanas!“ — dat hij niet begreep — op den hals haalde.

Ten gevolge van deze niet onhandige vaderlijke manoeuvre van Bommers nam het debiet der Puantos Infamos niet meer toe, want nadat 't herhaaldelijk was gebleken, dat Jetje, zoodra „de heeren“ zich vertoonden, onzichtbaar werd, begonnen Herman en zijn vrienden allerlei aanmerkingen te maken, en noemden met een zekere minachting de heerlijke Puantos „bokkies“, een woord dat den winkelbediende een heimelijken glimlach ontlokte, als wilde hij zeggen: „Ge komt langzaam aan tot de jaren des onderscheids, vriendjes!“

't Debiet verliep eindelijk totaal, en toen het laatste kistje was leegverkocht aan schippers en buitenlui, die ze „voor de acht“ kregen, omdat het — zooals Bommers zei — een opruiming was, besloot de kruidenier den handel in sigaren voorgoed op te geven en zich voortan alleen tot 't koloniale vak de bepalen.

Nauwelijks was de laatste der Infamos verdwalmd tuschen de lippen van een Marker visscher, die haar als toegift op een ons suiker en een half ons thee had aangenomen, of Jetjes aardig gezichtje kwam weer te voorschijn in den winkel.

Zonderling! een paar dagen later ontdekten Herman en zijn vrienden een plotselinge dagelijksche behoefte aan vijgen, rozijnen en amandelen.

Bommers had inwendig het land en behandelde de jongelui zoo stuursch mogelijk, maar zij bleven van hun kant uiterst beleefd en fatsoenlijk, informeerden altijd naar den staat van „meneers gezondheid“, prezen zijn goede waar en kochten elken dag à contant een zekere hoeveelheid vijgen of rozijnen.

Toen ten gevolge daarvan Jetje weer onzichtbaar werd, vroegen zij belangstellend, of de juffer soms ongesteld of grieperig was, terwijl Herman, als semi-arts, dadelijk een gratis behandeling aanbood. De kruidenier sloeg min of meer onheusch dit aanbod af en zei zelfs een woord, dat naar „zoetekauwen“ of „snoepende jongens“ zweemde. De studenten lachten vriendelijk, presenteerden hoffelijk het gekochte, eerst aan Jan en daarna aan den patroon, met de woorden: „Geneert jelui niet; proeft

maar eens mee!“ en kwamen den volgenden dag terug, met de verzekering, dat ze nergens zulke puike, overheerlijke waar konden krijgen en dat 't hun speet, dat Jetje zoo onzichtbaar bleef.

Om den handel in vijgen enz. evenals dien in sigaren, plotseling op te geven, ging evenmin aan, als om zijn levenslustig dochtertje voortdurend in de achterkamer, opgesloten te houden, en daarom besloot de kruidenier, voor het meisje bij een bloedverwant buiten de stad belet te vragen en haar uit logeeren te zenden.

Bommers was zoo dom niet als hij er wel uitzag en keek scherper dan men van zijn kippigheid zou hebben durven verwachten. Glimlachend, neen! grinnikend, zag hij op den middag dat hij Jetje uitliet, toen zij met Jan den knecht, die haar koffertje bracht, naar 't station ging, hoe Herman Stam zijn krullebol uit 't venster stak en met groote verwonderde oogen 't meisje naziende, zuchtend uitriep: „Dag, Jet — dag, engel — goeie reis! Denk aan me!“

Hij zag wel, dat Jetje weer omkeek en vriendelijk knikte, maar dat hinderde hem niet. Handenwrijvend ging hij weer achter zijn toonbank staan en meesmuilde: „Dat valt je tegen, hé knaapje!“ En toen een oogenblik daarna een paar van de vijgen-habitués binnenkwamen, woog hij buitengewoon ruim en zei vriendelijk: „Pas ontvangen, 'n versehe zending, heeren, — echt Smirnaasch goed!“

Op Hermans kamer ging het den volgenden avond zeer levendig toe. Dikke rookwolken maakten het achttal jongelieden, dat er bijeen was, bijna onzichtbaar en deden de lamp walmen, zóó erg, dat 't zelfs voor studentenlongen nauwelijks houdbaar werd in het niet al te groote vertrek. Als de stem van een Jupiter Tonans uit de wolken, klonk eindelijk die van Herman boven het gelach en gepraat uit. „Kerels!“ riep hij, „luistert nu eens een oogenblik en zet de deur wat open, want waarachtig de lamp gaat anders uit.“ 't Rumoer bedaarde en de nevel trok een weinig op. Toen vervolgde hij, op de tafel zittend en met een flesch, bij gebrek aan een presidentshamer, stilte gebiedend: „Mannen, broeders! wat moeten we met den snoodaard doen, die,

als een krenterige, pokputtige Paris, mij mijn Helena, vulgo Jetje, ontroofde?"

„Laat 'm Puantos Infamos rooken tot in eeuwigheid: dat 's straf genoeg!“ riep er een.

„Voer hem krenten, totdat er de dood op volgt!“ schreeuwde een ander.

„Doe hem hertrouwen: dat 's nog erger!“ meende een derde.

„Vul hem met keukenstroop en vijgen en noem hem dan ‚zoetekauw‘,“ lachte een vijgenklant. Ieder gaf een andere manier van wraakneming aan en allen schetterden, schreeuwden en lachten dooreen, totdat het geraas zóó sterk werd, dat Herman met zijn flesch nogmaals stilte moest gebieden en met heftige stem, vol nadruk, sprak: „Mijne heeren! ik stel deze motie voor: Laten we kalm overleggen, hoe we op exemplaire wijze den aterling zullen straffen, die 't pronkjuweel der schepping, Jetje, uit onze nabijheid durfde verbannen. — Ja! meneeren, de ellending kon de zon niet in het water zien schijnen; hij gedoogde niet, dat ik zijn spruit — de hemel weet, hoe hij zulk een lief dochtertje gekregen heeft — kuste. Een kus in eeren, mag niemand weren! — Toch heeft deze krenten- en vijgenploert zich verstout zulks te doen. De smaad, mij en mijn commilitones aangedaan, eischt wraak, — niet waar, mijne heeren? — Wraak!“

„Wraak! Wraak!“ klonk het in koor, begeleid door een gestamp en gestommel, zóó hevig, dat Hermans grijze hospita verschrikt naar boven en de kamer binnenkwam, terwijl ze vroeg: „Meheeren, breekt den boel asjebliedt niet af!“ — Juist op dat oogenblik gilte een van de acht: „Zij zal gezoend worden, dat zweren we!“ — een eedsaflegging, die de oude hospita met een: „'t Is zonde — wat zal me nou overkomen!“ eerst de handen ineem deed slaan, om ze oogenblikkelijk daarna schaamachtig voor de oogen te brengen.

Deze maagdelijke beweging ontlokte aan een der wraaklustigen de vriendelijke woorden: „Vrees niets, eerzame, eenzame, deugdzame: wij zijn geen antiquaren.“

„We hebben wel de antiëken lief, maar we kussen slechts moderne individuën,“ riep een ander. En Hermann voegde er bij:

„Van uw eerbiedwaardigen toer zal geen haar worden gekrenkt; ga heen in vrede.“ En toen de juffrouw met een

schouderophalend gesproken: „Jelui bent nog niet droog achter je ooren,“ vertrokken was, vervolgde hij:

„Mannen broeders! zweert met mij, dat Jetje Bommers zal gezoend worden.“

„Dat zweren wij!“ brulde 't koor.

„Gezoend in tegenwoordigheid van den ouden krentenkooper!“

„Wij zweren!“

De vergadering ging over in geheime zitting.

Sedert ruim drie weken was in Bommers' winkel geen enkele vijg of amandel, geen lood rozijnen zelfs, aan studenten verkocht geworden en met een glimlach van voldoening dacht de vader-kruidenier er over na, dat 't in zijn winkel nu veel stemmiger en rustiger toeging dan vroeger. Ook Jan de knecht had reeds eenige malen aangemerkt: „'t Is toch wel zoo plezierig achter de toonbank, nu die jonge spreeuwen hier den boel niet meer opscheppen; ze hadden ook altijd wat anders te reclameeren, dan over u, dan over mijn. Soms zeiën ze met een vriendelijk gezicht: „Zeg, winkel-os! goed wegen, hoor je!“ Dan weer vroegen ze beleefd: „Is jou kippige patroon waarachtig de heuschelijke vader van Jetje!“ Ze namen eeuwig en altijd een loopje met uwee en mijn en toch waren ze altijd netjes; maar voor mijn part kan zoo'n klandizie wegblijven.“ En in stilte dacht hij er bij: „De jongejuffrouw ook; want als zij terugkomt, zal 't lieve leven wel weer van voren af aan beginnen.“ Bommers zweeg, grinnikte, wreef zich de handen en — verkocht koloniale waren.

Aan alle aardsche zaken komt een einde, zoo ook aan Jetjes logeeren bij de tante buiten. Ze was bijna een maand lang van huis geweest en zou 's avonds met den trein van 7.30 terugkomen. Voor de deur van den kruidenierswinkel stond een vigilante met een imperiaal er op en vader Bommers was juist gereed, om Jetje in eigen persoon van 't station te gaan afhalen, toen een welgekleed jongmensch, met een gunstig, deftig, ja! bijna stemmig uiterlijk, zijn winkel binnentrad en beleefd vroeg:

„Heb ik 't genoeg men eer Bommers te zien?“

„Om u te dienen.“

„U handelt in koloniale waren, niet waar?“

„Natuurlijk!“

„Ook en-gros?“

„Zeker!“

„Kan ik u een oogenblik spreken?“

„Ja, hm . . . . ik sta op 't punt om uit te gaan.“

„'t Is een dringende zaak, meneer, een particuliere aan-
gelegenheid, die geen uitstel duldt.“

„Hum! Hum! ik moet iemand van 't spoor halen, maar . . . .“
Bommers keek op zijn horloge, „een paar minuten heb ik nog
over. Wanneer u dus . . . .“

„In 'n paar minuten? Neen, mijn waarde heer, dat gaat
niet. 't Spijt me, maar dan zal ik u niet langer ophouden: 't
Was anders een zaak geheel in uw eigen belang, waarover ik u
wilde spreken; een spoedeischende zaak, die ik u alleen onder
vier oogen kan toevertrouwen. Enfin! als 't u onmogelijk is,
dan . . . .“

Het jongmensch zag er zóó bedaard en fatsoenlijk uit, sprak
zóó kalm, overtuigend en met klem, dat Bommers te gelijk
nieuwsgierig en verlegen werd.

Wat te doen? — Een oogenblik aarzelde hij nog, maar toen
nam hij zijn hoed af, zette dien op de toonbank, krawwde even
in 't spaarzame grijze haar, dat zijn schedel versierde, mompelde:
„'t Is meer dan hoog tijd,“ en zei toen luid tot den winkel-
knecht: „Jan! ga jij dan maar met de vigilante naar 't station
en haal de jongejuffrouw; dan zal ik dezen heer te woord staan.“
Bommers zag niet, hoe een fijn glimlachje van voldoening over
't gelaat van zijn bezoeker vloog.

Jan trok haastig zijn jas aan, zette in vergissing den hoed
van zijn patroon op en holde den winkel uit; onder 't heengan
wierp hij nog een blik op den bezoeker en pruttelde in zich
zelf: „'t Is me toch precies alsof ik dien snuiter al ereis meer
heb gezien.“

Toen de knecht vertrokken was, vroeg Bommers: „Nu,
meneer?“

Het jongmensch boog even en sprak uitermate beleefd:
„Meneer! laat me in de eerste plaats u beleefdelyk dankzeggen

voor de heusche, gentlemanlike manier, waarop u mij behandelt; ik had nauwelijks durven hopen, dat u mij eenige oogenblikken van uw kostbaren tijd zou willen afstaan.“

De kruidenier zag zijn bezoeker min of meer verwonderd aan en mompelde iets als: „O! volstrekt integendeel,“ enz. Hij stond met zijn rug naar de straatdeur gekeerd en zag daardoor niet, dat eenige vroolijk lachende gezichten om het hoekje van de deur naar binnen keken, maar aanstonds weer verdwenen, zoodra hij zich slechts even bewoog. Hij zag evenmin, dat, terwijl de bezoeker verder sprak, door een hand een grooten ouderwetschen heerenhoed om 't hoekje van de deur in den winkel werd gezet.

„Meneer Bommers,“ zei 't beleefde jongmensch, „ik ben hier gekomen om met u over 't artikel stroop te spreken.“

„Over stroop?“

„Juist meneer, over stroop — s-t-r-o-o-p!“

„Maar had dat dan zoo'n haast, dat u...?“

„Oordeel zelf, meneer Bommers. Stroop is een artikel dat een toekomst heeft: primo, omdat in iedere huishouding stroop wordt gebruikt; secundo, omdat de geheele wereld stroop noodig heeft....“

„Maar meneer!“

„Wees zoo goed mij even te laten uitspreken. De wereld — dat wil zeggen de menschen — zijn alle vatbaar voor stroop; die 't meest met den strooppot loopt, komt 't snelst vooruit. Zegt niet de vanouds beroemde Judels in zijn onovertreffelijke chansonnette S-t-r-o-o-p, dat ieder mensch, wanneer zijn eigenbelang het vordert, dit nuttige, zoete voedingsmiddel gebruikt? Judels was niet alleen een komiek, maar ook een filosoof. — O, mijnheer, wanneer u eerst slechts begrijpen kunt, hoever men met stroopsmeren komt, dan zult u beseffen hoe....“

De oude Bommers was onder dit gesprek langzaam aan tot achter zijn toonbank teruggeweken; hij keek het jongmensch met groote oogen aan, als wilde hij zeggen: „Ik geloof, dat jij niet goed bent,“ en toen de deftige jonkman verder ging met zijn beschouwingen over stroop, 't nut en de aanwending daarvan in 't maatschappelijk leven, zich daarbij in vuur redeneerde, herhaaldelijk heftig gesticuleerde en met de vlakke hand eenige

malen op het blad der toonbank sloeg, werd Bommers angstig; want zulke taal was voor hem te machtig, en 't zweet brak hem uit, toen hij zijn bezoeker hoorde zeggen: „Stroop, meneer Bommers, is de melk der samenleving, de quintessence der beschaving en de hefboom, waarmee het sociaal evenwicht kan worden geregeld. S-t-r-o-o-p geeft in zes letters de oplossing van 't moeielijk probleem: vrijheid, gelijkheid en broederschap!“

„Maar dat is een gek, een ongelukkige uit Meerenberg ontsnapt,“ dacht de kruidenier, die eindelijk kans zag om in den woordenstroom, die hem dreigde te overstelpen, een dam te werpen door stotterend te vragen: „Maar meneer, wat beduidt nu dit alles?“

Weer wenkte een hand om 't hoekje van de deur, maar de kruidenier zag het niet; 't jongmensch wèl, en toen Bommers, zijn vraag kalmer herhalend, zei: „Wat wou u nu eigenlijk?“ klonk het antwoord hem als een donderslag in de ooren: „Vijf pond beste stroop, als 't u blijft!“

„Vijf pond str-o-o-p? — Waarin?“

„In dezen hoed, waarde heer.“ Met een snelle wending had de jonkman den gereedstaanden hoed gegrepen en voor den verbaasden winkelier op de toonbank gezet.

„In dien h-oe-d?“

„Juist! — Maar den hoed eerst tarren asjeblijft! Ik wil mijn gewicht hebben,“ en de klant zag hem dreigend aan.

Bommers' oogen werden achter zijn bril zoo groot en rond als theeschoteltjes en, met een zekeren angst, zag hij zijn overbuur aan. Ja, in de oogen van dien klant schitterde een waanzinnige vonk: 't was ongetwijfeld zóó, als hij reeds had gedacht, — een gek. Bliksemsnel vloog hem de gedachte door 't hoofd: met zulke menschen moet men voorzichtig zijn en toegevend; daarom veranderde hij dadelijk zijn gelaatsuitdrukking en zei met zachte stem, als sprak hij tot een verwend knaapje:

„'n Aardig idee, meneer, — stroop in een hoed.“

„Ja, hé? En als je eerst eens wist, burger Bommers, waarom ik die in een hoed haal!“

Terwijl Bommers den hoed tarde en daarna langzaam de vijf pond stroop er in liet loopen, vervolgde zijn bezoeker, op eenigszins somberen toon:

„'t Is een drama, meneer! — Neen! een tragédie. — Zal u goed wegen, vijf pond?“

„Ja! ja! — Kijk maar, ruim gewogen!“ en de winkelier zette den hoed met stroop vlak voor zijn klant neer; deze nam het hoofddekseel met beide handen bij den rand op, rook er in en sprak toen op somberen toon verder: „'t Ruikt bijna als bloed!“ — Bommers verschoot van kleur. — „Weet u wat de Nemesis is? — Niet? — O, neen! u is immers niet klassiek ontwikkeld. — Luister dus. — Een vriend van mij, een boezemvriend, is doodelijk beleedigd door en poen, een wanschapen vaderlijk wezen, dat Amor in 't gezicht slaat en Venus haat. O! meneer! dat eischt wraak! Wrr-a-a-a-k!“

Bommers kreeg 't nog benauwder dan een oogenblik van te voren, want 't jongmensch begon nu heusch te doen, alsof hij „stapel“ was. Plotseling wierp hij een rijksdaalder op tafel, maar hield de hand er op en zei: „Daar ligt geld, meneer, 't slijk der aarde,“ en toen plotseling vriendelijk lachend: „Ik krijg f 1.50 terug, asjeblijft.“

Bommers kon van achter de toonbank niet zien, dat de hand, die om 't hoekje van de voordeur voortdurend wenken had gegeven, nu eensklaps zeer duidelijke en heftige bewegingen maakte. Hij wilde zich reeds bukken, om uit de winkellade een daalder kleingeld te nemen, toen zijn klant den rijksdaalder nogmaals vasthield en uitriep:

„Weet ge wat mijn wraak zal zijn, meneer? Den ellending, die mijn vriend heeft beleedigd en gehoond, zet ik dezen hoed op!“

Daar schoot de kruidenier plotseling in een lach; 't denkbeeld, iemand met zoo'n hoed op te zien, was zelfs voor hem te comisch om er niet om te lachen, en giegelend riep hij:

„Origineel! heel origineel! Dat 's een koopje voor wien 't treft — hè! hè! hè! hè!“ — Bommers lachte, dat hij schudde.

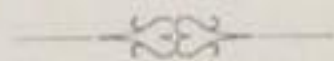
„Ja, edele vriend! dat is 't zeker!“ antwoordde 't jongmensch; hij liet den rijksdaalder los, en Bommers, die kippig was en zich ongaarne met wisselen vergiste, bukte voorover naar de winkellade.

Juist op dat oogenblik vernam men op straat een luid gejoel en gedruisch: een open kales, waarin vier studenten waren

gezeten, hield stil voor den kruidenierswinkel; een der studenten, die een reusachtigen bouquet in de hand hield, sprong nog voordat het rijtuig geheel stilstond er uit en opende het portier van de vigilante, die, met Jan op den bok en Jetje binnenin, er achter reed.

Hoffelijk buigend hielp hij de schoone bij het uitstappen, en vol verwondering zag Bommers op, — om zijn dochter te zien .... Neen! — plotseling zakten vijf pond stroop hem door de haren en over de oogen en dreef een krachtige slag de oude „kachelpijp“ over zijn neus. De arme vader zei juist: „Genadige hemel! daar is...“ 't Woord Jetje stierf reeds in den zoeten zondvloed, die hem overstelpte, maar toch kon hij nog verstaan, dat de zonderlinge bezoeker hem daemonisch lachend zijn eigen woorden teruggaf: „Origineel! heel origineel! Een koopje voor wien 't treft!“

Er was niets aan te doen; Jan werd eenvoudig boven op de toonbank gezet en onschadelijk gemaakt. — En Jetje? Zij werd — o! snoodheid — achtmaal in eer en deugd gezoend, onder de oogen .... neen! in tegenwoordigheid van haar vader, die, toen hij een half uur later na veel moeite, ontstroopt waas, aanging als een razende Roeland en op die „vervloekelingen“ schold, totdat Jan hem toevoegde: „Meheer, neem me niet kwalijk, maar je zag d'r toch effetief komiek uit!“ Toen stortten de fiolen van zijn toorn zich eensklaps uit over den armen winkelknecht en eerst 's avonds laat kwam hij tot kalmte en vond zijn winkeliers-, neen! zijn vaderlijken glimlach terug, omdat zijn dochter hem vertelde, dat zij buiten bij tante een vrijer had opgedaan, die heusch en echt van trouwen sprak en — niet met stroop liep.

LIKO JETJE PÄKIDOF.

(Koned nedänik fa Justus van Maurik jⁿ. Lovepolam volapükik se pük nedänik fa F. v. Aerschot.)

Binos plo spiratedel stimalöföf, kel binom boso poganebelik, viudan e nefagilogik, e labom jäfi nestilik, vo neläb, ven labedom jisoni jönik, jikel yofik e smilaklienik, no kanof sludön aiblibön leglifölo vio jinepematan bäledik, po lumufabifoinils vealastofik linedacöma lügik, sod kinof üpo lupükotön ko ailemel sembal, u, stanöl in yan, logön ali sol gälük e beigolans.

Dälolös obe konön en bosu, pöfödü e tidamü spiratedels tugik valik, yunans nepudik e jipuls löfik valik.

Su „Nieuwendijk“¹⁾ älödom sis yels Bommers semik, kel älabom lemacemi-spiras nemolädik, e du yels bal pos votik, ästanom ko gunil piniko nidöl lüstri²⁾ e ko smahättil leigik su kap, po jonatab, al devätön nebü dünel lemacema, kel äsenedom leigo bälebakik e klebik äs om it, kafi, smarosinis, juegi e svidotis votik u selön talaleüli, sirupi e läfaleüli.

Bommers noe äbinom spiratedel, soi fat, efe una Jetje, jikel, pasevöl in nilanöp as „Jetje jönik“, kodü logod lolik, logs yulibik smilöl e hels katukablönik ofa pänemof, plu pato fa yunans lödöl nilo „smilamudil“ bi älabof mudili ledik so flenik, kel kobü sebils lelöfikün tel in cigs zadik ofa, äismilom so löffiko e lesumiko, üf ailemel sembal generis masculini³⁾ äcogom boso ke of, ven ästanof fädiko in lemacem fata ud äjuitof luti flifik su sutlidöp bifü dom.

¹⁾ Ledam nulik, süt in Amsterdam.

²⁾ Lüstre binom stof blägik, nidöl.

³⁾ gena manik.

Sumü figs, sükat, rosins e daifots votik Bommers äselom i zigadis, kels, ifi äsenedoms põligiko glüno-yelibik e pespeköl, süpito pälöfoms e päsükoms vemo, sovemo sägo, das Jan, dünel lemacema ästunom dö atos ed äkinom sagön lusedelö masele oka: „Klödob das stars et“ — benemam palöföl fa Jan plo „spes patriae“¹⁾ — „laboms dili skita in mud pla lineg, ibo, if cedoms „bökkies“²⁾ et daifik....“

Jan äletom seti nepafinöl ed äbinos ba i läbik. As gepük lebalik eif äsmülom nestümölo, äfovom nämo tedi zigadas ed älonom foviko suämi elas „bökkies“ pla mäl (plo „dubbeltje“³⁾) fol plo „dubbeltje“. „Sötöl te sagön, das exänoms tefü suäm, lilö Jan! Sumoms omis deno“ äsagom semdelo. Jan ämurom oko: „Smökönö smekik!“ ed ätikom läs: „Ven Jetje binof in lemacem, kanob selön omis leigo gudiko a ‚cents‘⁴⁾ kil.“ No äbinom Jan netikavik!

Levisü lemacem ela Bommers, älödom in cem sembal stöka balid Stam Herman, studel yofik medinavik, kel, ven no ästudom, äsetopom publüge goapis e kovenajukis oka su litöpabam, ud ästegom seoi logodi yofik manifälük oka e smököl cädiko se pip lonedik, äläilogom ofen ze lonedo e neplafiko in lemacem spirated-ela visü om.

Kikod? Ag! baliko kodü nited al logön va ailemels mödik äningonoms. So älesagom luüno lödavome oka, jikel isäkof omi sembalna: „O söl!“⁵⁾ kisi logons ibö len lucanöp bäledik spirated-ela? Enokob ya kilna, ab no älilons obi, sovemo äbinons pejäfik logöl.“ Jiman gudik no ilogof, das vomül Bommers ästanof in timil iet in lemacem spiratedela, efe in yan pemaniföl, de kelöp (no äkanof vo neletön osi) äkanof logön logis blonik ela Herman e kapi stömöl ela „gouwenaar“⁶⁾ oma. Ätuvof, das äsmökom so ladäliko e cädiko, ed ämufilef kapi, kodü nilanüg teik ali om.

¹⁾ spel fatäna.

²⁾ luzigads.

³⁾ dubbeltje binom könab nedänik. Bemalon ofenüno suämi zigadas somo in Nedän.

⁴⁾ könab nedänik = dubbeltje $\frac{1}{10}$.

⁵⁾ Lautel gebom iso dialegi amsterdamik.

⁶⁾ Vöd at (sepük kela binom gövnr, silab balid laböl gletoni) malom pipi talik pekofüköl in Gouda (Góvda).

Äbinos pösenitöl, das sis tim et (zigads) vätiks¹⁾ e nevätiks elas²⁾ fol, kelis Bommers äselom, äbeginoms tuvön selami pläkösömik. Ünü del alik kil u fol cogelas yofik et äpuboms nomo-
mafo in lemacem ed äsäkoms, alikan „Puantos Infamos“³⁾ elas fol plo dubbeltje, vätiks u nevätiks a ma äpötos — äbinos lindifik omes.

Dünan lemacema inotedom müko ya anikna: „Panemoms Upmann-zigads, o söls!“ Ab ko logod lindifikün vola Herman igepükom nemü flens oka: „Ag so! li-panemoms Upmann? Danö plo nün! binos fe mögik, ab obs no sevobs omis labölü nem et e sagobs klu blefo: „Puantos Infamos.“ Jan änepükom visü blöf at.

Bommers bäledik älogom fe ko gälod, das selam oka tefü zigads äglofom deli alik, ab deno no äkanom nonön oke, das Puantos-alemels et äibliboms pükotön jekiko lonedo, no ke om, sod ko jisonil keinik, lifagälik oma, jikel, vemo fädiko, äistanof in lemacem, ven yunans äkômoms, e jikel äbinof levemo flenik kol oms, ab pato kol Stam Herman.

Ko jek e ladapebam fatik — i spiratedel labom ladi senik — Bommers bäledik älogom, das Herman äglesmokom elis Infamos sotimo telna a del, e Bommers ilogom sägo balna, nendas studel ä nolom osi, das yunan medinavik ägebom lelitavifo timili, du kel Bommers ävotoflekome oki, diseinü demafön se leülagef teleli kenas läfaleüla, al zisumön kopazenodi ela Jetje ed al steifön lapinön kidili ofe. — Fe lapinel igetom pla kid, joki vemik len jot, ab Jetje ismilof (läs) so ladliko ed ilogof so böfiko, das fat äcedom konsälik deno, fagön, pos del et, sosus söls Studiosi äkômoms in lemacem, jisoni oka ko vöds: „O cil gololös naedo deblinön lefadi bosik ple ob su löpafful.“

Jan, dünel lemacema, äsmülom kofölo tån linedo, kodü gälod, ab äsäkome togo ko logod nesinikün vola: „Li — filäbön, o söl?“ ed äröbom ko näm filäbi nemolädik övi bökil, sodas fosin äflamom spagilölo, e svefinastöm äkômome bonedeles ini nud, plüt, dub kel äkodedom denuamo fevipi: „Vade retro, Satanas!“⁴⁾ keli no äkapälom.

¹⁾ Vöds malöl sotis tatopik tabaka.

²⁾ zigads kels kostoms „dubbeltje“ a fol.

³⁾ Zigads neväpik levemiko.

⁴⁾ „Gegolö! o devel.“

Sukū bit no neskūlik fatik at ela Bommers, selam elas Puantos Infamos no äglofom fövo, ibo, na piblōfos denuamo, das Jetje, sosus ‚sōls‘ äjonomsok, ävedof nelogik, Herman e flens oma äbeginoms mekōn notedis valnik, ed änemoms ko pūlastüm semik elis Puantos ligedik „bökkies“, vōdi, kel ädamūtom dūnele lemacema smūli klänōfik, äsif ävilom sagōn: „Rivols pianiko yelis dīstinama, o flenils.“

Selam äfegonom fino löliko, e ven bökil lätik piselom vagik nafeles e nezifanes, kels ägetoms omis as „elas jöl“,¹⁾ bi — vio Bommers äsagom — äbinos seselam, spiratedel äsludom nefovōn plo egelo tedi zigadas e jäfōn fövo te tedatabledi canas kolunik.

No lonedo samad lätik elas „Infamos“ äbinom pemostömōl bevū lips fitela markenik, kel igetom omi as lägiv ko tuglam (H. G.) juga e tuglam lafik tieda, ven logod keinik ela Jetje äpubom denu ini lemacem.

Selednō! dels anik poso Herman e flens oma ädatüvoms nedi süpitik, delik tefū figs, rosins e lamatuks. Bommers äbinom zunik linedo, ed ätōlatom yunanis mögikūno stutiko, ab äibliboms, flanū oms, levemūno plütik e snatik, äidanotoms tefū stad „sauna ela meneer“,²⁾ äiloboms cani gudik oma ed äilemoms ünū del alik a contant mödi semik figas u rosinas.

Ven sukū atos Jetje äblibof denu nelogik, äsākoms nitedōlo, va vomūl binof ba nesaunik u snōfipik, du Herman as semi-sanel³⁾ älofom foviko kāli glatik. Spiratedel änevilom boso neplūto lofi at ed äsagom sägo vōdi, kel äsūmom „svidatuetans“ u „puls nibōl“. Studels äsmiloms fleniko, älofoms plütūno pilemōlosi balūdo ele Jan e poso cife ko vōds: „No binolsōs tuvemo mükik, smekolsōs libiko ke obs!“ — ed äkōmoms ünū del sukōl ko lesagam, das äkanoms getōn nesemōpo cani so legudik e ledafik e das äpidoms, das Jetje äblibof nelogik. —

Zedōn süpito jäfi figas e. l., vio uti zigadas, äbinos leigo nemōgik äs kipōn jisonili lifayofik laiko peninkikōl in cōm poik, e sikodo äsludom dabegōn lasumi plo jipul lä palefel sembal seū zif e sedōn ofi al lödōn votōpo.

¹⁾ Zigads paselōl jöl plo „dubbeltje“.

²⁾ = Söl.

³⁾ Vöd at malom „lafa“-sanel.

Bommers no äbinom so stüpiik äs vo äsenedom, ed älogom japikumo ka evenüdonöv valädön de blelogamöf oma. Smülöl, no! kofasmülöl älogom, pozendelo das äseletom eli Jetje, ven ägolof ko Jan, kel äblinom komfedili ofa ali stejöp, liko Stam Herman ästegom lehelakapi oka se litöp, e, logedöl ko logs gletik stunöl jipulili, äsevokom seifölo: „Delö¹⁾ o Jet, delö o lanel! tävi gudik! Tikolös leni ob!“ Älogom fe, das Jetje ägelogof denu, ed ämufilef kapi fleniko, ab etos no äsmadolos omi. Namiröböl ägolom denu stanön po jonatab oka ed äbadugas- smülom: „Etos neplöpos ole, no-li, o pulil?“ E ven, timili poso, telet elas figa-habitués äninkömoms, ävätom lebundano ed äsagom fleniko: „Egetob lenu sedoti flifik, o söls! can legik Smirnaik!“²⁾

In cem ela Herman äzitos vemo yofiko ovendelo. — Smoka- fogs bigik ämekoms ti nelogik jöleli yunanas, kels äbinoms kobo ed ämekoms lusmokön litapoli so levemo, das ävedos, sägo plo studelaluegs, töbo stebik in cem no vemo tu gletik. —

Vio vög una Jupiter Tonans se lefogs, ut ela Herman ätonom fino lovü lupükot: „O lumans,“ ävokom, „lilolsöz nu du timil e manifolsöz yani bosu, ibo, vö! litapol ponösom voto!“

Luböset ätakedumom e fög ämozugom bosu. Tän äfovom, siedöl su tab e бүдöl stili ko flad, defü fög bisiedana: „O mans, blods! Kisi ödunobs ko badugan, kel vio un ‚Paris‘ smarosinik,³⁾ pogasebik älapinom obe ‚Helena‘ obik, vulgo Jetje?“ —

„Kodolöd omi smökön Puantos Infamos jüs in tenüp, etos binos pön sätik!“ sembal ävokom. —

„Lunulüdolöd ome smarosinis jüs deil sukom!“ votan ävokom.

„Mekolöd omi denumatön, atos binos nog badlikum!“ kilidan äklödom.

„Fulolöd omi ko kukasirup e figs e nemolöd omi tän svi- datuetan!“ ailemel figas sembal äsmilom. — Alikan äkonsälom modi votik vinditama, e valikans ätonodoms, ävokoms ed äsmiloms pemo, jüs böset ävedom so stenüdik, das Herman, ko flad oka,

¹⁾ „Delö!“ Glid at pagebom mödo pla „Deli gudik!“

²⁾ = de Smyrna.

³⁾ Vöd at malom iso „smalälük“.

ämutom бүдөн stili nogna, ed äpükom ko vög mekädik, kaze-
tafulik:

„O söls oba! mobob moboti at: Süenobsös takediko, liko
opönobs, in mod samadik, klimani, kel äkinom xilön eli Jetje,
magifabijuti jafefa, se nil obas! Si, o söls! jäpel no ämägom
logön soli lenidön ini vat,¹⁾ no ädälom das äkidob jigelmini oma —
sül nolom liko edagetom jisonili so lekeinik. Nek labom giti
nedälön kidi in stim. Deno glibel²⁾ et smarosinas e figas ele-
kinom dunön somikosi. Lenof pakodöl obe ed eles ‚commili-
tones‘ obik flagom vinditi, novo-li, o söls oba? — Vinditö!“

„Vinditö! Vinditö!“ ätonos koro, pakopanöl fa futanokam e
bösetam, so mekädik, das lödavom helagedik ela Herman äkömof
pejeköl löpoi ed ini cem, dü äbegof: „O söls, no deblekolsös
labubi, begob!“

Ebo in timil iet sembal elas jöl äluvokom: „Pökidof, yulobs
etosi“ yulam, kel äkodedom balüdo lödavomi bäledik koboflapön
namis ko vöds: „binos sin — kis ojenos obe anu!“ al blinön
foviko poso omis jemiko bifü logs oka.

Mufam vilginik at ädamütom sembale vinditikanas vödis
flenik: „Dledolös nosi, o jistimalöfikan, jitugikan, jisoalikan, no
binobs antiquaren.“ — „Löfobs fe elis antieken ab kidobs te sibi-
nanis molädik,“ votan ävokom.

E Herman äläsagom: „Hel nonik helema stimadigik ola
poviodom, mogololös in püd!“ E ven vilgin imogolof ke un:
„No binols nog sigik po lils“³⁾ pepüköl dotiliko, äfovom:

„O mans, blods! yulolsöd ke ob, das Jetje Bommers pökidof.“

„Etesi yulobs!“ kor äluvokom.

„Pökidof komü smarosinatedel bäledik!“

„Yulobs!“

Lasamef äfovom in bekonsälam klänik.

Sis plu ka vigs kil fig u lamatuk nonik, sägo nena balsa-
glam rosinas piselom studeles, e ko smül kotena fat — spira-

¹⁾ = pükedavöd malöl: Dolos omi, ven votans gälodomsok.

²⁾ Glibel binom nem palöföl fa studels, plo sifs niverazifas.

³⁾ Sepet at malom: Bitols vio cils smalik.

tedel ämeditom, das äzitos nu in lemacem oka mödo cädikumo e takedikumo ka büfumo.

I Jan dünel inotedom ya anikna: „Binos ga mödo lesumikum po jonatab, du stars yunik at no kodoms fövo böladi obes; id ilaboms ai bosu al lukrütön, nu tefü ons, tän tefü ob. Sotimo äsagoms ko logod flenik: „Sagö o lemacema-xol, sötöl vätön velätiko, lilö!“ Votikna äsäkoms: „cif blelogamik ola, li-binom vo fat jenik ela Jetje?“ Äkofiloms laiko e tenüpiko onsi ed obi, e deno äbinoms ai leplütik; ab obo, ailemelef somik kanom moblibön!“ Ed oko ätikom täno: „Vomül leigo, ibo, ven ogekömof, gäl fopik obeginom denu föa.“ Bommers änepükom, äkofasmülom, äröbom namis oka ed -- äselom canis kolunik.

Dins talik valik laboms fini, kludo i stebam ela Jetje domü jinök su laned. Ämobinof ti du mul bal de dom, ed okömoföv vendelo ko lezug düpü 7.30. Bif yan spiratedöpa ködutavab ko löposiedöps ästanom e fat Bommers idesänom lenu deblinön eli Jetje oka'pösodo de stajöp, ven yunan beno peklotöl, ko sened gönik, cädik, si! ti mükik, änintlidom lemacemi oma ed äsäkom plütiko:

„Li-labob gälodi logön söli Bommers?“

„„Al dünön oli.““

„Tedol in cans kolunik, no-li?“

„„Natiko!““

„I legleto?“

„„Zelädo!““

„Li-dalob vödön ke ol du timil?“

„„Si, hm! ... desänob segolön lefoviko.““

„Binom jäf dlanik o söl, kudadin patik, kel no dälom fezogi.“

„„Hm, hm! mutob deblinön eki de lelod, ab.....““ Bommers äbelogom pokagloki oka: „„labob nog minutis anik. If kludo.....““

„Li-in minuts anik? No, o söl löfik, no mögos! Pidob, ab täno no ostopob oli lonedumo. Yeg, dö kel ävilob vödön ke ol, binom votiko löliko nitedü ol it, yeg spidaflagöl, keli kanob lenkonfidön ole te disü logs fol.¹⁾ Finö! if binos nemögik ole....“

Yuxan äsenedom so mükik e plütavik, äpükom so suädölo

¹⁾ Sepet „disü logs fol“ malom: no läsonü pösod kilid.

e kazeto, das Bommers ävedom nulälük e kofudik togo. — Kisi dunön? Du timil äbinom nesludik, ab tån ädesumom häti oka, ätopom omi su jonatab, äkratom ilo in hels spälük gedik oka, kels ädekoms kapabomi oma, ämürom: „Binos plu ka tim“ ed äsagom tån toniko lemacemadünele:

„„Jan gololöd te ol ko ködutavab ali stajöp e deblinolöd vomüli, dü ob ovödob ko söl at.“ — Bommers no älogom, vio smülil feinik kotena äflitom ovi logod visitela. —

Jan älenseitom spido guni oka, äsusiadom pölubo häti eifa okik, ed äserönom lemacemi; mogonölo äjedom nog logedi sui visitel ed ämurom oko: „Binos ga lesu, äsif ilogob — la ya selednani et ofenumo semöpo.“

Ven dünel imogolom, Bommers äsäkom: „„Benö! o söl!““

Yunan äbiegom bosu ed äpükom leplütüküno: „O söl, dälolös obe, danisagön plütiko ole, balüdo plo mod flenik, gentlemanlike, in kel tölatol obi; ikinob töbo spelön, das ovilolöv leletön obe timilis anik tima kostik ola.“ —

Spiratedel älenlogom visiteli oka bosu stunik ed ämurom bosu, sümöl: „„O leno, tadilo...““ e. l. — Ästanom ko bäk oka pefleköl al sütayan, e no älogom kludo, das logods smilöl yofiko aniks älogoms linedoi zi gulil yana, ab ädepuboms süpito denu, sosus ämufom oki te bosu. Älogom leinemödo, das, du visitel äpükom fovo, sölahät nemolädik gletik päpladom, zi gulil yana, ini lemacem fa nam sembal. —

„O söl Bommers,“ yunan plütük äsagom, „ekömob isi al pükön ke ol dö yeg sirup.“

„„Li-dö sirup?““

„Lesu, o söl, dö sirup, s-i-r-u-p.“

„„Ab li-äspidos tån sovemo, das.....?““

Cödätolös it, o söl Bommers. Sirup binom yeg kel labom füdi: primo, bi in domikib alik sirup pagebom, secundo, bi vol lölik nedom sirupi...“

„„Abö o söl!““

„Binolös so gudlik dälön obe fovön. Vol-a. b. mens-binoms valikans seniks plo sirup; ut kel gonom mödiküno ko sirupaken,¹⁾ omekom²⁾ mostepis vifikün.

¹⁾ Sirup malom is flät, gonön ko sirupaken malom flätön.

²⁾ o. b. ogetom cälis e calis lepöfudikün.

Judels¹⁾ ülfamik no-li sagom in Chansonnette nevükodik oka „S-i-r-u-p“, das men alik, üf lönilöf oka flagom osi, gebom nulüdamedi bizugik, svidik at? — Judels noe äbinom cogakanitel, soi filosofan. Ag, o söl! if kanol tö suemön, kelosi darivon smivöl sirupi, okanol kapälön, liko....“ —

Bommers bäledik igegolom pianiko du pükot at jü po jonatab oka; älenlogom mani yunik ko logs gletik, äsif ävilom-la sagön: „Klödob das no stadol beno tefü zebüm“, e ven yunan cädik äfovom toniko meditamis oka tefü sirup, pöfud e gebam ota in lif lesogik, ävödom püköfaviko e lebetikälüno, äkopamufom mekädo denuamo, ed äflapom ko nam plenik su plat jonataba, Bommers ävedom tlepik, ibo pük somik äbinom tu valüdik ome, e suet ädeseblekom ome, ven älilom visiteli oka sagön: „Sirup o söl Bommers binom milig lesoga, el quintessence kulivama e toviel ko kel leigavät lesogik kanom panomön. S-i-r-u-p givom in tonabs lul särätoti sugiva fikulik: lib! leig! blodüg!“ —

„Ab et binom fop, neläbikan, efugöl se Meerenberg,“²⁾ ätikom spiratedel, kel ägetom fino pöti jedön dami ini vödaflum, kel ätädom tuvatalön omi, säköl lupüklölo: „Ab, o söl, kisi valikos at malos nu?“ — Denu nam sembal ävinegom zi gulil yana, ab spiratedel no älogom osi, yunan neno, (si) e ven Bommers, denuöl takedälumo säki oka, äsagom: „„Kisi ävilol nu voiko?““ gepük ätonom ome ini lils äs tötaflap:

„Paunis lul sirupa gudikün, begob, if plidos.“

„„Paunis lul si-ru-pa? In kis?““

„In hät at, o söl löfik.“

Ko flekam vifik yunan isumom häti diseinik, ed itopom omi bifü lemacementan sui jonatab.

„„In h-ä-t at?““

„Lesi! Ab balüdo päkömavätön³⁾, if plidos! Vilob labön väti lefulnik oba,“ e bonedel älenlogom omi tädölo.

Logs ela Bommers ävedoms po lün oma so gletik äs tiedabovils, e ko tlep semik älenlogom visüani oka. Si, in logs boned-

¹⁾ At emekom b. v. kanitümi dö flät, petiädöl „S-i-r-u-p“, vöd kelik padenuom alikna finü Couplet alik, patonaböl.

²⁾ In Meerenberg fopöp sibirnom.

³⁾ Vöd, malöl das lemel no vipom pelön väti häta as sirupi.

ela at spag fopipik änidom; äbinom nedoto somik äs etikom ya: — fop!

Lelitavifo tik äflitom ome da kap: ko mens somik söton binön kautik e yilik; sikod ävotom foviko logodasepeti ed äsagom ko vög meilädik, äsif pükom-la ko pulil paiflätöl:

„Döl jönik, o söl, sirup in hät!“

„Si, no-li? — Ed if onololv tö, o sif Bommers, kikod deblinob omi in hät!“ —

Du Bommers ävatom häti as päkömi ed äkodom poso sirupi flumön pianiko ini ot, visitel äfovom in ton boso glumik:

„Binos damat, o söl! — no! lügapled. Li-ovätol velätiko, li-paunis lul?“

„Si, si! Logolös, evätob nespälniko!“ e lemaceman ätopom häti ko sirup ebo bifü bonedel; at äsuisumom kapategoti ko nams bofik len sim, äsmelom in ot, ed äpükom tän fovo in ton lügik:

„Smelom ti vio blod!“ — Bommers pävotom tefü logodaköl. — „Li-nolol kis el ‚Nemesis‘ binos? Li-no? — Ag no! no binol vo pekulivöl klateliko. Lilolös sikodo! Sembal flenas obik, gleflen, penofom funliko fa poen, ¹⁾ sibinan mijafädik, fatik, kel flapom eli Amor in logod e hetom eli Venus. Ag, o söl! etos flagos vinditi! Vinn... diii... tiii!“

Bommers ävedom nog tlepikum ka in timil büfumo; ibo yunan äbeginom bitön anu jenöfo äsif äbinom-la fopün.

Süpito äjedom uni „rijksdaalder“ ²⁾ sui tab, ab äkipom nami su ot ed äsagom: „Us mon seistom, o söl, miot tala!“ e poso smilöl süpito, fleniko: „Gegetob floni 1.50, if plidos!“ — Bommers no äkanom logön, des plad oka po jonatab, das nam, kel igivom laiko vinegis zi gulil föayana, ämekom nu süpito mufamis vemo kleilik e mekädik. — Ävilom ya flegön oki, al sumön se lemacemakädöp moni smalik plo daalder, ³⁾ ven bonedel ätönom nogna eli „rijksdaalder“ ed äsevokom:

„Li-nolol, kis vindit oba obinom, o söl? Jäpane, kel enofom ed elenofom fleni oba, osuipladob häti at!“

¹⁾ Vöd at — sepük binom „pun“ — bemalom pösodi nepekulivöl e palöfom mödo fa studels.

²⁾ = Könab nedänik, völadü flons 2.50.

³⁾ = Könab vönik, völadü flons 1.50; sibinöl te nog in mud popa.

Spiratedel älesmilom süpito; döl, logön eki ko hät sömik, äbinom sägo ome tu böfik al no smilön, e plidasmilöl ävokom:

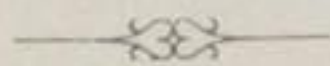
„„Rigikö! rigikünö! Etos binos vö böf plo ut, kele tefom — hä! hä! hä! hä!““ Bommers äsmilom so das pälemufom.

„Si o flen nobälik, etos binos zelädo!“ yunan ägepükom; äливаletom eli „rijksdaalder“, e Bommers kel äbinom blelogamik e no ämägom pölön tefü cänam, äflegom donivedo ali kädöp.

In timil iet, ähilon in süt gälaböseti e leböseti tonik: köcnavab manifik, in kel studels fol äsiedoms, ästopom bifü lemacem spiratedela; bal studelas, kel äkipom in nam flolemi gianik, äbunom seoi, nog büfö vab ästopom löliko, ed ämanifom vabayani ela „vigilante“ kel ävegom po ot, ko Jan su köcanöp e Jetje linedo.

Blegöl plütiküno, äyufom jijönikani pötü dexänam, e stunafulik Bommers älogom löpoi — al logön jisoni oka! No! — süpito pauns lul sirupa disoms ome dai hels ed ovi logs, e flap nämik ämofom „fönatubi“¹⁾ bäledik ovi nud oma. — Fat pöfik äsagom nü: „„O sül benik! us binof...““ Vöd Jetje ädeilom ya in sinanebän svidik, kel ätuvatom omi, ab deno äkanom nog lilön, das visitel selednik ägegivom, smilöl daemoniko, vödis lönik oma: „Rigikö! rigikünö! Böf plo ut, kele tefom!“

Nos äkanos padunön tatos. Jan päsiadom baliko sui jonatab e pämekom nedämik. E-li Jetje? — O badug! — päkidof jölina in stim e tug, disü logs — no! plisenü fat oka, kel, ven pisäsirupom düpi lafik latumo pos töb mödik, ävutom vio un „Roeland“ levutik ed äilenofom pöneläbädanis et, jüs Jan älenvödom omi: „O söl, no lasumonsös badliko obe, ab äsenedol vö böfik!“ Tän fiols zuna omik päsejütoms süpito sui jäfadünel pöfik, e tö vendelo lato ävedom takedälik ed ädenutuvom smüli lemacemanik-no! fatik, bi jison oka äkonof ome, das idagetof su laned, domü jinök, ladali, kel äpükom känüdo dö matön e — no ägonom, ko sirup.

¹⁾ Nem cogik plo hät foma at.

WIE JETTCHEN GEKÜSST WURDE.

(Holländische Erzählung von Justus van Maurik jⁿ. Aus dem Volapük ins Deutsche übersetzt von Ida Glogau.)

Es ist für einen ehrliebenden Spezereihändler, welcher etwas pockennarbig, Witwer und kurzsichtig ist und ein lebhaftes Geschäft hat, wirklich ein Unglück, wenn er eine schöne Tochter besitzt, die, heiter und lachlustig, sich nicht entschliessen kann, wie eine alte Jungfer hinter den Nessel-Zuggardinen einer traurigen Hinterstube zu verkümmern, sondern sich zeitweise erkühnt, mit diesem oder jenem Kunden zu plaudern, oder, an der Thüre stehend, sich an der herrlichen Sonne zu erquicken und nach den Vorübergehenden zu sehen.

Man möge mir gestatten, hierüber Etwas zu erzählen, zum Nutzen und zur Belehrung aller tugendhaften Spezereihändler, ausgelassener Jünglinge und aller lieben Mädchen.

Auf Nieuwendijk¹⁾ wohnte seit Jahren ein gewisser Bommers, der ein der Neuzeit nicht entsprechendes Spezereigewölbe besass. Jahr ein, Jahr aus stand er in seinem fettglänzenden Lustre-Jaquet und gleichem Käppchen auf dem Kopfe neben dem Geschäftsdienner, welcher gleichfalls altbacken und klebig wie er selbst aussah, hinter seinem Ladentisch, um Kaffee, Korinthen, Zucker und andere Süßigkeiten abzuwiegen, oder Erdöl, Syrup und Rüböl zu verkaufen.

Aber Bommers war nicht nur Spezereihändler, sondern auch Vater, und zwar Vater eines Jettchen, welche in der Nachbarschaft wegen ihres rosigen Gesichtchens, der lachenden blauen

¹⁾ Eine Strasse in Amsterdam.

Augen und ihrer kastanienbraunen Haare als das „schöne Jettchen“ bekannt war; doch mehr noch, ganz besonders von den in der Nähe wohnenden Jünglingen, wurde sie „Lachmündchen“ genannt, weil sie ein so freundliches rothes Mündchen hatte, welches mit-sammen der zwei allerliebsten Grübchen in ihren zarten Wangen immer so lieb und angenehm lächelte, sobald irgend ein ständiger Käufer generis masculini¹⁾ mit ihr ein wenig scherzte, wenn sie zufällig in dem Laden ihres Vaters, oder um frische Luft zu schöpfen, auf dem Trottoir vor dem Hause stand.

Ausser Feigen, verzuckerten Früchten, Rosinen und anderen Delicatessen, verkaufte Bommers auch Cigarren, die, wenngleich sie gefährlich grün-gelb gesprenkelt aussahen, plötzlich beliebt und sehr gesucht wurden, so sehr sogar, dass selbst Jan, der Geschäftsdienner, darüber staunte und sich erkühnte, seinem Herrn ironisch lächelnd zu sagen: „Ich glaube, diese Staare — eine von Jan beliebte Benennung für „spes patriae“²⁾ — haben anstatt der Zunge ein Stück Leder im Mund, denn wenn sie diese „Bokkies“³⁾ delicat finden...“ Jan liess den Satz unbeendet, und dieses war vielleicht auch das Beste. Als einzige Antwort lächelte der Chef verächtlich, führte den Cigarren-Handel kräftig fort und bestimmte unverzüglich den Preis der „Bokkies“ anstatt sechs, (für einen „Dubbeltje“⁴⁾ vier für einen Dubbeltje. „Höre, Jan,“ — sagte er eines Tages — „sage nur, dass sie im Preise gestiegen sind! Sie nehmen sie trotzdem!“ Jan murrte für sich: „Ein schmackhaftes Rauchen!“ und dachte zugleich: „Wenn Jettchen im Laden ist, kann ich ebenso gut das Stück für drei „Cents“ verkaufen. Er war nicht unlogisch, der Jan.

Dem Laden des Bommers gegenüber, wohnte in einem Zimmer des ersten Stockes Herman Stam, ein lustiger Student der Medizin, der, wenn er nicht studierte, dem Publicum seine Beine und Pantoffeln auf der Fensterbank ausstellte, oder sein fideles, offenes

1) Männlichen Geschlechtes.

2) Hoffnung des Vaterlandes.

3) Schlechte Cigarren.

4) Holländische Münze. In Holland wird der Preis der Cigarren auf diese Art bezeichnet.

Gesicht hinaussteckte und, vornehm aus seiner langen Tabakspfeife rauchend, oft ziemlich lange und ungeniert in den gegenüber befindlichen Laden des Spezereihändlers starrte.

Warum? Ach! einfach aus Interesse, zu sehen, ob viel Kunden ein und ausgehen. So behauptete wenigstens seine Logiswirtin, welche ihn einmal gefragt hatte: „Herr! was sehen Sie denn an dem alten Kram des Spezereihändlers? Ich habe schon dreimal geklopft, aber Sie hörten mich nicht, so unverwandt blickten Sie hinaus.“ Die gute Frau hatte nicht bemerkt, dass in eben jenem Augenblick Fräulein Bommers in dem Laden des Spezereihändlers, und zwar an der geöffneten Thüre stand, von wo (sie konnte es wirklich nicht verhindern) sie die braunen Augen Herman's und den dampfenden Kopf seines „Gouwenaar“¹⁾ sehen konnte. Sie fand, dass er so gemüthlich und vornehm rauchte, und wendete ihm den Kopf aus reiner nachbarlicher Inclination zu.

Es war auffällig, dass die schweren und leichten der „Vierer“²⁾ welche Bommers verkaufte, bei Herman und einigen seiner Freunde seit jener Zeit einen aussergewöhnlichen Absatz zu finden begannen. Jeden Tag erschienen regelmässig drei oder vier jener fidelen Spassvögel in dem Laden, und jeder begehrte „Puantos Infamos“³⁾ vier für einen Dubbeltje, schwere oder leichte, je nachdem es passte — es war ihnen gleichgiltig. Der Handlungsgehilfe hatte schon einigemale bescheiden bemerkt: „Sie werden Upmann-Cigarren genannt, meine Herren!“ Aber mit dem gleichgiltigsten Gesichte der Welt hatte Herman für seine Freunde geantwortet: „Ach so! sie werden Upmann genannt? Dank für die Auskunft! Es ist zwar möglich, aber wir kennen sie nicht unter diesem Namen, und folglich sagen wir kurz: „Puantos Infamos“. Jan schwieg diesem Argument gegenüber.

Der alte Bommers sah zwar mit Vergnügen, dass sein Absatz betreffs der Cigarren sich jeden Tag steigerte, aber gleich-

¹⁾ Dieses Wort, dessen Aussprache Góv'nar ist (der Hauptton kommt auf die erste Silbe), bezeichnet eine in Gouda (Góv'da) verfertigte irdene Tabakspfeife.

²⁾ So bezeichnet man in Holland Cigarren, welche 4 Stück einen Dubbeltje kosten.

³⁾ Ungemein schlecht riechende Cigarren.

wohl konnte er nicht leugnen, dass jene Puantoskunden sich immer schrecklich lange unterhielten, nicht mit ihm, sondern mit seinem holden, lebensfrohen Töchterlein, welche, ganz zufällig, immer in dem Laden stand, wenn die Jünglinge kamen, und die ungemein freundlich gegen sie, aber besonders gegen Herman Stam war.

Mit Schreck und väterlichem Herzklopfen — auch ein Spezereihändler hat ein gefühlvolles Herz — sah der alte Bommers, dass Herman die Infamos mitunter zweimal täglich qualmte, und Bommers hatte sogar einmal, ohne dass es der Student wusste, gesehen, dass der junge Mediziner blitzschnell den Augenblick, wo Bommers sich umdrehte, aus dem Ölgefäss ein paar Kannen Rüböl abzumessen, benützte, um Jettchens Taille zu umfassen und sich zu bestreben, ihr ein Küsschen zu rauben. Freilich hatte der Räuber anstatt des Kusses einen tüchtigen Stoss auf die Schulter erhalten, aber Jettchen hatte dabei so herzlich gelacht und so possierlich ausgesehen, dass es der Vater dennoch nach jenem Tage für rathsam hielt, sobald als die Herren Studiosi in den Laden kamen, seine Tochter mit den Worten: „Kind, gehe einmal auf den Oberboden, für mich etwas Schnur holen“, zu entfernen.

Der Geschäftsdienner Jan hohnlachte hierauf innerlich vor Vergnügen, aber mit dem unschuldigsten Gesichte der Welt fragte er zugleich: „Anzünden, mein Herr?“ und mit Kraft rieb er das altmodische Zündhölzchen über das Schächtelchen hin, so dass der Phosphor funkelnd flammte und der Schwefeldunst dem Begehrenden in die Nase kam, eine Höflichkeit, wodurch er wiederholt ein: „Vade retro, Satanas!“¹⁾ hervorrief, — was er jedoch nicht verstand.

Infolge dieses nicht ungewandten väterlichen Verfahrens des Bommers ging der Verkauf der Puantos Infamos nicht mehr, denn nachdem es wiederholt bemerkt worden war, dass Jettchen, sobald sich die „Herren“ zeigten, unsichtbar wurde, begannen Herman und seine Freunde allerlei Bemerkungen zu machen, und nannten mit gewisser Geringschätzung die delikaten Puantos „Bokkies“, ein Wort, welches dem Geschäftsdienner ein verstohlenes

¹⁾ „Weiche zurück, Satan!“

Lächeln entlockte, als wenn er sagen wollte: „Ihr nähert Euch allmählig den Unterscheidungsjahren, Freundchen!“ — Der Verkauf hörte schliesslich ganz auf, und als die Cigarren des letzten Kistchens an die Schiffer und Landbewohner, welche sie als „Achter“¹⁾ erhielten, weil — wie Bommers sagte — Ausverkauf war, angebracht worden waren, beschloss der Spezereihändler, den Cigarrenhandel aufzugeben und fortan nur die Colonialwaren-Branche zu betreiben.

Kaum war die letzte der „Infamos“ zwischen den Lippen eines Markenischen Fischers, der sie als Zugabe mit einer Unze Zucker und einer halben Unze Thee empfangen hatte, verdampft, als das holde Gesicht Jettchens wieder im Laden erschien.

Sonderbar! Einige Tage darauf entdeckten Herman und seine Freunde das plötzliche tägliche Bedürfnis nach Feigen, Rosinen und Mandeln. Bommers war innerlich erbost darüber und behandelte die Burschen möglichst grob, aber sie blieben ihrerseits ausserordentlich höflich und anständig, erkundigten sich nach dem Gesundheitszustande des „Meneer“,²⁾ lobten beständig seine gute Waare und kauften fortwährend à contant jeden Tag eine gewisse Menge Feigen und Rosinen.

Als Jettchen auf dieses hin abermals unsichtbar blieb, fragten sie mit Interesse, ob das Fräulein vielleicht unwohl oder verschnupft wäre, in welchem Falle Herman als angehender Arzt sofort unentgeltliche Behandlung anbot. Der Spezereihändler schlug dieses Anerbieten etwas unhöflich aus und sagte sogar ein Wort, welches dem „Leckermäulern“ oder „Naschjungen“ ähnelte. Die Studenten lachten freundlich, boten das Gekaufte höflichst zuerst Jan und nachher dem Chef mit den Worten an: „Geniert Euch nicht, kostet frei mit uns!“ — und am folgenden Tage kamen sie mit der Versicherung, dass sie nirgends so vorzügliche und delicate Waare erhalten könnten, und bedauerten, dass Jettchen unsichtbar bliebe. —

Den Handel mit Feigen etc. plötzlich aufgeben, wie denjenigen mit Cigarren, war ebenso unmöglich, als das Behalten des lebenslustigen, fortwährend in der Hinterstube eingeschlossenen

¹⁾ Cigarren, welche acht für einen Dubbeltje verkauft werden.

²⁾ „Herr“.

Töchterleins, und deswegen beschloss er, bei einem Verwandten ausserhalb der Stadt Aufnahme für das Mädchen zu erbitten und sie dorthin in Pension zu senden.

Bommers war nicht so einfältig, wie er wirklich aussah, und er sah schärfer, als man von seiner Kurzsichtigkeit erwartet haben würde. Lächelnd, nein! hohnlachend sah er an dem Nachmittage, wo er sich von Jettchen trennte und sie mit Jan, der ihr Kofferchen trug, zum Bahnhof ging, wie Herman Stam seinen Lockenkopf aus dem Fenster steckte und mit grossen, staunenden Augen das Mägdelein erblickend, seufzend ausrief: „Guten Tag, Jetti, guten Tag, mein Engel! Angenehme Reise! Denk' an mich!“ Er sah zwar, dass Jettchen sich umschaute und freundlich mit dem Kopfe nickte, aber das rührte ihn nicht. Händereibend stellte er sich wieder hinter seine Ladentafel und sagte diabolisch lachend: „Das ist Dir missglückt, mein Junge, nicht wahr?“ Und als unmittelbar darauf zwei der Feigen-Habitués in den Laden kamen, wog er sogar überreichlich und sagte freundlich: „Soeben frische Sendung angekommen, meine Herren! Echte Smyrnaer Ware!“

In Hermans Zimmer ging es sehr lustig her. — Dicker Rauchnebel machte beinahe den Achten der jungen Leute, welche beisammen waren, unsichtbar; zudem liessen sie die Lampe so ausserordentlich rauchen, dass es sogar für die Studentenlungen kaum erträglich in dem nicht sehr grossen Zimmer wurde. —

Wie die Stimme eines Jupiter Tonans aus den Wolken, übertönte endlich diejenige Hermans das Geschwätz. „Kerle!“ rief er, „höret jetzt einen Augenblick und öffnet die Thüre ein wenig, denn, wahrhaftig! die Lampe wird sonst verlöschen!“

Der Lärm verstummte und die Wolke zog etwas fort. Dann, auf dem Tische sitzend und in Ermangelung eines Präsidentenhammers mit einer Flasche Ruhe gebietend, fuhr er fort: „Männer, Brüder! Was sollen wir mit dem Boshaften thun, der, wie ein engherziger, blattergrübiger Paris mir meine Helena, vulgo Jettchen, raubte?“

„Verurtheile ihn, Puantos Infamos bis in die Ewigkeit zu rauchen, dieses ist genug Strafe!“ rief Einer. —

„Füttere ihn, bis der Tod folgt, mit kleinen Rosinen!“ rief ein Anderer.

„Lasse ihn wieder heiraten, das ist noch schlimmer!“ meinte der Dritte.

„Stopfe ihn mit Küchensyrup und Feigen und nenne ihn dann ‚Leckermaul‘!“ lachte ein Feigenkunde.

Jeder rieth eine andere Methode der Rache, und Alle schrieen, riefen und lachten durcheinander, bis der Lärm so stark wurde, dass Herman nochmals mit seiner Flasche Ruhe befehlen musste, und mit gewaltiger accentuierter Stimme sprach er: „Meine Herren! ich stelle diesen Antrag: Überlegen wir ruhig, wie wir den Verruchten, welcher sich erküht, Jettchen, das Prachtbijoux der Schöpfung, aus unserer Nähe zu verbannen, in exemplarischer Weise strafen werden! — Ja, meine Herren! der Schurke mochte nicht sehen, dass sich die Sonne im Wasser spiegelt; er gestattete nicht, dass ich seinen Sprössling küsste — der Himmel weiss, wie er zu einem so holdseligen Töchterlein gekommen ist! — Einen Kuss in Ehren kann Niemand verwehren! — Gleichwohl hat sich dieser Rosinen- und Feigen-Philister erfrecht, Solches zu thun. Die mir und meinen Commilitonen zugefügte Niederträchtigkeit erfordert Rache, nicht wahr, meine Herren? — Rache!“

„Rache! Rache!“ tönte es im Chor, von Fusstrommeln und gewaltigen Lärmen begleitet, so heftig, dass die grauhaarige Wirtin Hermans erschreckt nach oben und in das Zimmer kam, indem sie sagte: „Meine Herren, ich bitte, zerbrechen Sie nicht meine Habe!“

In ebendiesem Augenblicke schrie gerade Einer der Acht: „Sie soll geküsst werden, schwören wir dieses!“ — ein Schwur, welcher vorerst die alte Wirtin veranlasste, die Hände mit den Worten: „Es ist eine Sünde — was wird jetzt mit mir geschehen!“ zusammenzuschlagen, um sie gleich nachher schamhaft vor ihre Augen zu drücken.

Diese jungfräuliche Bewegung entlockte Einem der Rachebegehrenden die freundlichen Worte: „Fürchten Sie nichts, Ehrsame, Einsame, Tugendsame, wir sind keine Antiquare.“

„Wir lieben zwar die Antiken, aber wir küssen nur moderne Individuen“, rief ein Anderer.

Und Herman fügte hinzu: „Kein Haar Deines ehrwürdigen Hauptes wird gekrümmt werden; gehe hin in Frieden!“ Und als die Jungfrau mit den achselzuckend gesprochenen Worten: „Ihr seid noch nicht trocken hinter den Ohren“, fortgegangen war, fuhr er fort:

„Männer, Brüder! schwöret mit mir, dass Jettchen Bommers geküsst werden soll!“

„Das schwören wir!“ schrie der Chorus.

„Sie soll in Gegenwart des alten Rosinenhändlers geküsst werden!“

„Wir schwören!“ —

Von nun an wurde die Berathung geheim geführt.

Seit mehr als drei Wochen war keine Feige oder Mandel, sogar nicht einmal ein Deca Rosinen an die Studenten verkauft worden, und mit einem Lächeln der Zufriedenheit dachte sich der Vater-Spezereihändler, dass es jetzt viel vornehmer und ruhiger in seinem Laden herging, als früher. — Auch der Diener Jan hatte schon einigemale bemerkt: „Es ist doch viel angenehmer hinter dem Ladentisch, nachdem uns diese jungen Staare keine Belästigung mehr verursachen; auch hatten sie fortwährend etwas zu bekritteln, erst Sie, dann mich betreffend. Zuweilen sagten sie mit freundlichem Gesicht: „Richtig wiegen, sage ich Ihnen, verehrter Ladenschwengel!“ Ein andermal fragten sie: „Ist thatsächlich Ihr kurzsichtiger Chef der wirkliche Vater Jettchens?“ Sie bespöttelten in einem fort und ewiglich Sie und mich, und waren doch immer liebenswürdig; aber meiner wegen kann solche Kundschaft fortbleiben!“ Und dabei dachte er in der Stille: „Das Fräulein gleichfalls; denn, wenn sie zurückkommt, geht die alte Geschichte wieder von vorne an.“ Bommers schwieg, lächelte spöttisch, rieb sich seine Hände und — verkaufte Colonialwaaren.

Alles Irdische hat ein Ende, folglich auch der Landaufenthalt Jettchens bei der Tante. Sie war beinahe einen Monat vom Hause abwesend und sollte nun Abends mit dem Zuge 7.30 zurückkommen. Vor der Thür der Spezerei stand ein Omnibus

mit Decksitzen, und Vater Bommers beabsichtigte eben, Jettchen in höchsteigener Person vom Bahnhof abzuholen, als ein gut gekleideter junger Mann, mit vortheilhaftem, noblen Äusseren, fast bescheiden in seinen Laden trat und höflich fragte:

„Habe ich das Vergnügen, Herrn Bommers zu sehen?“

„„Ihnen zu dienen.““

„Kaufmann in Colonialwaaren, nicht wahr?“

„„Natürlich!““

„Auch en gros?“

„„Gewiss!““

„Darf ich einen Augenblick mit Ihnen sprechen?“

„„Ja, hm! ... ich beabsichtige soeben auszugehen.““

„Es ist ein dringendes Geschäft, mein Herr, eine besondere Angelegenheit, welche keinen Aufschub gestattet.“

„„Hm, hm! ich muss Jemanden von der Bahn holen, aber...““ Bommers sah auf seine Taschenuhr: „Ein paar Minuten habe ich noch übrig. Wenn also...““

„In einigen Minuten? Nein, lieber Herr, das ist nicht möglich! Ich bedauere, dann werde ich Sie jedoch nicht länger aufhalten. Der Gegenstand, von welchem ich mit Ihnen reden wollte, liegt sonst ganz in Ihrem eigenen Interesse; es ist eine eilige Sache, die ich Ihnen nur unter vier Augen anvertrauen kann. Enden wir! wenn es Ihnen unmöglich ist...“

Der junge Mann sah so bescheiden und anständig aus, er sprach so überzeugend und eindringlich, dass Bommers neugierig und zugleich verlegen wurde.

Was thun? — Einen Augenblick lang zögerte er, dann aber nahm er seinen Hut ab, setzte ihn auf den Ladentisch, kratzte sich ein Weilchen in seinem spärlichen grauen Haar, welches sein edles Haupt schmückte, und brummte: „Es ist die höchste Zeit“, laut sagte er dann zu dem Ladendiener: „Jan, fahre nur Du mit dem Omnibus zur Station und hole das Fräulein; ich werde unterdessen mit diesem Herrn sprechen.“ — Bommers sah nicht, wie ein feines Lächeln der Zufriedenheit das Gesicht des Besuchers überflog.

Jan zog hastig seinen Rock an, setzte irrthümlich den Hut seines Chefs auf und rannte zum Laden hinaus. Im Weggehen warf er noch einen Blick auf den Besucher und murmelte für

sich: „'s ist mir doch ganz so, als wenn ich diesen seltsamen Menschen schon öfter gesehen hätte.“

Als der Diener fortgegangen war, fragte Bommers: „Nun denn, mein Herr!“

Der junge Mann verneigte sich flüchtig und sagte sehr höflich: „Mein Herr! erlauben Sie mir, Ihnen zuerst für die freundliche, gentlemanlike Art, mit welcher Sie mich behandelt haben, höflichst Dank zu sagen; kaum hatte ich gewagt zu hoffen, dass Sie mir einige Augenblicke Ihrer kostbaren Zeit überlassen würden.“

Der Spezereihändler sah seinen Besucher erstaunt an und brummte etwas wie: „O, durchaus nicht! im Gegentheil!“ u. s. w. Er stand mit dem Rücken zur Strassenthüre gewendet und sah deshalb nicht, dass einige heiter lächelnde Gesichter um die Thürsäule herum hineinblickten, jedoch plötzlich wieder verschwanden, sobald er sich nur etwas rührte. Er sah ebenso wenig, dass, während der Besucher weiter sprach, von einer Hand ein grosser, altmodischer Herrenhut um die Thürsäule herum in den Laden gestellt wurde.

„Herr Bommers,“ sagte der höfliche junge Mann, „ich bin hierher gekommen, um mit Ihnen über den Artikel ‚Syrup‘ zu sprechen.“

„„Über Syrup?““

„Ganz richtig, mein Herr, über Syrup, S-y-r-u-p!“

„„Aber eilt das denn so, dass....?““

„Beurtheilen Sie selbst, Herr Bommers. Syrup ist ein Artikel, welcher eine Zukunft hat: primo, weil in jedem Haushalt Syrup gebraucht wird; secundo, weil die ganze Welt Syrup bedarf....“

„„Aber, Herr!““

„Haben Sie die Güte, mir zu erlauben fortzufahren. Die Welt — nämlich die Menschen — sind alle für Syrup eingenommen; derjenige, der am meisten mit der Syrupkanne läuft, ¹⁾ schreitet am geschwindesten vorwärts. Sagt nicht der berühmte

¹⁾ Durch das Wort „Syrup“ bezeichnet man in Holland auch „Schmeichelei“, folglich „das Laufen mit der Syrupkanne“ sagt soviel, als: immer Schmeicheleien bei der Hand zu haben.

Judels¹⁾ in der unübertrefflichen Chansonnette „S-y-r-u-p“, dass jeder Mensch, falls es seine Eigenliebe verlangt, dieses vorzügliche, süsse Nahrungsmittel gebraucht? Judels war nicht nur Komiker, sondern auch Philosoph. — Ach, mein Herr! wenn Sie nur begreifen können, wie weit man kommt, wenn man gut Syrup zu schmieren weiss,²⁾ so werden Sie verstehen, wie....“

Der alte Bommers war während dieses Gespräches allmählig bis hinter seinen Ladentisch zurückgewichen; mit grossen Augen sah er den jungen Mann an, als ob er sagen wollte: „Bei Ihnen scheint es nicht richtig zu sein,“ und als der noble Jüngling seine Betrachtungen über Syrup, dessen Nutzen und Anwendung im gesellschaftlichen Leben kräftig fortsetzte, sich dabei begeistert ins Feuer redete, wiederholt gewaltig den Kopf schüttelte und mit der flachen Hand auf die Platte des Ladentisches schlug, da wurde Bommers ängstlich, denn solche Sprache war ihm zu ungewohnt, und Angstschweiss überfiel ihn, als er seinen Besucher sagen hörte: „Syrup, Herr Bommers, ist der Honigseim für die feine Welt, die Quintessenz der Bildung und der Hebel, mit welchem das gesellschaftliche Gleichgewicht geregelt werden kann. S-y-r-u-p gibt in fünf Buchstaben die Enträthselung der schwierigen Aufgabe: Freiheit! Gleichheit! Brüderlichkeit!“

„...Das ist ein Narr! ein aus Meerenberg³⁾ entfloherener Unglücklicher,“ dachte der Spezereihändler, der endlich Gelegenheit erhielt, einen Damm in den Redefluss zu setzen, welcher ihm überzulaufen drohte, indem er stammelnd fragte: „...Aber, Herr, was bedeutet dies Alles jetzt?“

Von Neuem winkte die Hand um die Thürecke, der Spezereihändler sah es jedoch nicht, wohl aber der junge Mann, und als Bommers, seine Frage ruhiger wiederholend, sagte: „...Was wollen Sie nun eigentlich?“ tönte ihm wie ein Donnerschlag die Antwort entgegen; „Fünf Pfund besten Syrup, wenn es gefällig ist!“

„Fünf Pfund Sy-rup? — In was?“

„...In diesen Hut, werter Herr.“ Mit schnellem Umdrehen hatte der junge Mann den daliegenden, für diesen Zweck

¹⁾ Judels, der berühmte Komiker, hat u. a. ein Lied über das Schmeicheln gemacht, betitelt: „S-y-r-u-p.“ Auch der Refrain ist S-y-r-u-p.

²⁾ Wenn man gut zu schmeicheln versteht.

³⁾ In Meerenberg existiert ein Irrenhaus.

bestimmten Hut ergriffen und ihn vor dem erstaunten Kaufmann auf den Ladentisch gestellt.

„„In diesen Hu-ut?““

„Jawohl! — Aber zuerst tariieren, wenn es gefällig ist! Ich will mein vollständiges Gewicht haben!“ und der Käufer sah ihn drohend an.

Bommers' Augen wurden hinter seiner Brille wie Theetassen so gross, und mit gewisser Angst sah er sein Gegenüber an. Ja, in den Augen dieses Käufers glänzte ein wahnsinniger Funke; unzweifelhaft war er ein Solcher, wie er schon gedacht hatte: — ein Narr!

Blitzschnell flog ihm der Gedanke durch den Kopf: mit solchen Menschen soll man vorsichtig und nachgiebig sein; darum änderte er sofort die Miene, und mit milder Stimme, als wenn er zu einem verhätschelten Bürschchen spräche, sagte er:

„„Eine schöne Idee, mein Herr, Syrup in einem Hut““

„Ja, nicht wahr? — Und wenn Sie erst wüssten, Bürger Bommers, warum ich ihn in einem Hute hole!“

Während Bommers den Hut tariierte und nachher in denselben allmählig den Syrup fliessen liess, fuhr der Besucher in etwas traurigem Tone fort:

„Es ist ein Drama, mein Herr! — nein! ein Trauerspiel! Wiegen Sie richtig fünf Pfund?“

„„Ja, ja! Sehen Sie nur, ich habe reichlich gewogen!““ und der Kaufmann stellte den Hut mit dem Syrup gerade vor den Käufer; dieser hob die Kopfbedeckung mit beiden Händen am Rande empor, roch hinein und sprach dann im traurigen Tone weiter: „Er riecht fast wie Blut!“ — Bommers erblasste.

„Wissen Sie, was Nemesis ist? — Nicht? — Ach nein! Sie sind ja nicht classisch gebildet. — Deshalb hören Sie! Einer meiner Freunde, mein Busenfreund, wurde von einem „Poen“¹⁾ tödtlich beleidigt, von einem missgestalteten väterlichen Individuum, welches dem Amor ins Gesicht schlägt und die Venus hasst. O, mein Herr! dieses fordert Rache! Rrrr-aa-ache!“

Bommers wurde noch ängstlicher, als einen Augenblick

¹⁾ Poen — der Ausspruch ist Pun — ist ein von den Studenten sehr beliebtes Wort und bezeichnet eine ungebildete Person.

vorher; - denn der junge Mann trieb es jetzt wirklich, als wenn er der grösste Narr wäre! Plötzlich warf er einen „Rijksdaalder“¹⁾ auf den Tisch, hielt aber die Hand auf denselben und sagte: „Da liegt Geld, mein Herr, der Schmutz der Erde!“ und dann plötzlich freundlich lachend: „Ich bekomme einen Gulden fünfzig zurück, wenn es gefällig ist!“

Bommers konnte von seinem Platz hinter der Ladentafel nicht sehen, dass die Hand, welche in einem fort Winke um die Ecke der Vorthüre gegeben hatte, jetzt plötzlich sehr deutliche und auffällende Bewegungen machte. Schon wollte er sich niederbeugen, um aus der Ladencasse für einen Daalder²⁾ kleines Geld zu nehmen, als der Käufer nochmals den Rijksdaalder festhielt und ausrief:

„Wissen Sie, Herr, was meine Rache sein wird? Ich werde dem Schurken, welcher meinen Freund beleidigt und beschimpft hat, diesen Hut aufsetzen!“

Der Spezereihändler lachte plötzlich hellauf; die Idee, Jemanden mit eben solchem Hut zu sehen, war sogar ihm zu possierlich, um nicht darüber zu lachen, und schmunzelnd rief er:

„„Originell! Sehr originell! Das ist wirklich ein Possen für Denjenigen, welchen es betrifft — hä! hä! hä! hä!““ — Bommers lachte so, dass er sich schüttelte.

„Ja, edler Freund! es ist bestimmt so!“ erwiderte der junge Mann; er liess den „Rijksdaalder“ frei, und Bommers, der kurzzeitig war und sich beim Wechseln nicht irren wollte, beugte sich zur Casse nieder.

In demselben Augenblick hörte man in der Strasse Gejohle und starkes Geräusch: ein offener Kutschwagen, in dem vier Studenten sassen, hielt vor dem Laden des Spezereihändlers. Einer der Studenten, in der Hand einen riesigen Blumenstrauss, sprang, noch bevor der Wagen gänzlich hielt, hinaus, und öffnete die Wagenthür des hinter ihm, mit Jan auf dem Kutscherbock und Jettchen im Innern, fahrenden Omnibusses. Sich höflichst verbeugend, half er der Schönen aussteigen. Erstaunt sah Bommers nach oben — um seine Tochter zu sehen. — Doch,

¹⁾ Eine holländische Münze im Werte von Fl. 2.50.

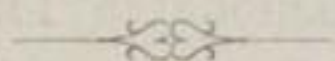
²⁾ Eine alte Münze „ „ „ „ 1.50.

o Missgeschick! — plötzlich liefen ihm fünf Pfund Syrup durch die Haare und über die Augen, und ein kräftiger Schlag trieb ihm die alte „Angströhre“ über seine Nase.

Der arme Vater sagte zunächst: „„O, gnädiger Himmel! dort ist —““ Das Wort Jettchen erstarb schon in der süßen Sündflut, welche ihn überschwemmte, aber dennoch konnte er hören, dass der seltsame Besucher dämonisch lachend seine eigenen Worte zurückgab:

„Originell! sehr originell! Ein Possen für Denjenigen, welchen es betrifft!“ —

Nichts konnte dagegen gethan werden. Jan wurde einfach auf die Ladentafel gesetzt und unschädlich gemacht. — Und Jettchen? — O Bosheit! — Sie wurde achtmal in Ehre und Tugend geküsst, unter den Augen ... nein! in Anwesenheit ihres Vaters, der, als er eine halbe Stunde später nach vieler Mühe „entsyrup“ worden war, wie der „rasende Roland“ wüthete und jene Unseligen beschimpfte, bis Jan ihn anredete: „Nehmen Sie mir es nicht übel, Herr, Sie sahen wirklich zu possierlich aus!“ Da wurden plötzlich die Schleussen seines Zornes auf den armen Geschäftsdienner ausgeschüttet, und erst spät Abends beruhigte er sich und fand sein Laden-, nein! sein väterliches Lächeln wieder, weil ihm seine Tochter erzählte, dass sie während ihres Landaufenthaltes bei der Tante einen Freier gefunden hatte, der aufrichtig über das Heiraten sprach und — nicht mit Syrup lief.

HOW JETJE WAS KISSED.

A Dutch novel by Justus Van Maurik jun., translated from Volapük into English by F. Nehls, not having any knowledge of the Dutch language.)

It is indeed a misfortune to an honor-loving spicer, who, being somewhat pitted by the small-pox, being a widower and nearsighted, owns a lively business, when he has a beautiful daughter, who is cheerful and always inclined to laugh. She cannot make up her mind to remain grieving like an old maid behind the muslin curtains, drawn close, in an interior dreary little room, but dares at times to talk with any of the customers in the shop, or is standing at the door to look at the bright sunshine and the passers by.

Permit me to tell something about it for the benefit and information of all virtuous spicers, all unrestrained yonths, and all dear girls.

At Nieuwendijk, there lived for many years a certain Bommers, who had an unfashionable grocery shop. Year by year he was standing with his little coat of „Lustre“¹⁾ glossy of grease, and a similar little cap on his head, behind the counter and beside his clerk oldfashionable looking and sticky like himself, both weighing out coffee, currants, sugar, and other sweetmeat, or selling petroleum, sirup, and rape-oil.

Bommers was not only a spicer, but also a father, and to be sure of a Jetje, who, known in the neighborhood as Beautiful Jetje for her fresh, rosy face, her blue laughing eyes, and chestnut hair, was often called „Little Laughing Mouth“, especially by the young men living near, because of her having a little

---

²⁾ Lustre is a black glossy stuff.

mouth, so friendly and red, which, together with the sweetest dimples in her soft cheeks, always laughed so very lovingly and pleasantly, if any of the customers „generis masculini“¹⁾ were joking a little with her, when, by chance, she was standing in her father's shop, or taking the fresh air at the step before the house.

Beside figs, candied fruits, raisins and other delicacies, Bommers also sold cigars, which, though looking dangerously greenish yellow, and spotted, all at once were very desirable and looked for, even so much so that Jan, the clerk, was astonished, and smilingly dared to say in a mocking way to his master: „I believe, those starlings — a favorite denomination of Jan for spes patriae²⁾ — have a piece of leather in their mouths instead of a tongue, for if they presume those „bokkies“³⁾ dainty....“ Jan left the sentence unfinished, and perhaps it was well. As an only answer the principal smiled in contempt, energetically continuing the sale of cigars, and fixed the price of the „bokkies“ to be four a „dubbeltje“ instead of six a „dubbeltje“.⁴⁾ — „Listen Jan, you ought to say that the price has been rising. They will take them notwithstanding,“ he said some day. Jan grumbled to himself: „Nice smoking!“ and thought: „When Jetje is in the shop, I can sell them just as easily at three cents.“⁵⁾ Jan was not at all illogical.

Just opposite the store of Bommers, there, in a room of the first story, lived Herman Stam, a jolly student of medicine, who, when he did not study, was exhibiting his legs and slippers at the window-sill to the public, or put out his merry candid face, smoking a long-stemmed pipe, as if of rank, and looking often tolerably long and bold into the shop of the grocer opposite to him. For what reason? Oh! It was curiosity, simply to see, if many customers ran in: So at least he assured the woman whose renter he was, when once asking him, „O sir!

¹⁾ Generis masculini, of the male sex.

²⁾ Spes patriae, hope of the country; students.

³⁾ Bokkies, bad cigars.

⁴⁾ Dubbeltje, Dutch coin = florin 0.10.

⁵⁾ Cent = florin 0.01.

what for are you looking only at the old retail shop of the spicer? I knocked already three times, but you did not hear me, so much you were engaged in looking." The good woman had not seen Miss Bommers standing that very moment in the sales-room of the grocer, indeed in the open door, from what place (really not being able to avoid it) she could look into the brown eyes of Herman, and see the smoking bowl of his „gouwenaar“.¹⁾ She found that he was smoking so heartily and like a man of rank, and she nodded her head, at him, because of mere neighborly feeling.

Really, one could perceive that since that time the heavy and light ones of the four that Bommers sold, began to find an extraordinary sale. Every day, three or four of those jolly jokers regularly appeared in the sales-room, and each one asked for „Puantos Infamos“ of the four a „dubbeltje“, heavy or light ones, just as it suited — it was indifferent to them. Sometimes, the clerk of the sales-room had very modestly interfered by saying: „They are called Upman cigars, gentlemen! But with the most indifferent look in the world Herman had replied in the name of his friends: „Ah! are they called Upmann? Thank you for the information, it is possible, to be sure, but we do not know them of having that name, and simply say „Puantos Infamos“.²⁾ Jan, at such an argument was silent.

Old Bommers saw indeed with gratification, that the sale of his cigars grew each day, nevertheless he could not deny that those buyers of Puantos remained shockingly long to speak, not to him, but with his sweet merry daughter, who, by chance, was always standing in the sales-room, when the youths came in, and she was very friendly toward them, but especially toward Herman Stam.

With terror and a beating of his fatherly heart (a grocer has also a feeling heart) old Bommers saw that sometimes Herman relished in smoking the Infamos twice a day, and even once Bommers had seen without the knowledge of the student, that the medical youth caught like flashing a moment to

---

¹⁾ Gouwenaar, an earthen pipe for smoking tobacco, made in Gouda.

²⁾ Puantos Infamos, very bad smelling.

embrace the waist of Jetje in order to rob a kiss from her, when Bommers had turned somewhere else with the intention of measuring from a vessel containing oil, a couple cans of rape-oil. — Indeed the robber, instead of a kiss, got a heavy toss against his shoulder, but Jetje had laughed at it so heartily and looked so merry, that the father thought it advisable to send his daughter away afterwards, as soon as the studiosi might come into the store, with a „O child, only go and get some string for me from the upper floor.“

Jan, the clerk, then privately sneering with pleasure, asked at the same time with the most innocent look in the world, „Want fire, sir?“ and firmly rubbing the unfashionable match at the box, he made the phosphor flashing with sparkles, and the vapor of the burning brimstone coming into the buyers' noses, a politeness, by which he induced one of them to say repeatedly: „Vade retro, Satanas!“¹⁾ which he did not understand.

In consequence of this fatherly, clever action of Bommers, the sale of the Puantos Infamos did not prosper any further; for after there was repeatedly proved the disappearing of Jetje, as soon as the gentlemen showed themselves, Herman and his friends began to make all kinds of remarks, and named the fine Puantos with a certain disregard „bokkies“, a word compelling the clerk to a secret smile, as if he intended to say, „By and by, my friends, you are nearing the years of making distinctions!“ — The sale, at last, expired entirely, and when the last box was empty, having been sold to sailors and countrymen, who got them as „the eight“, because — as Bommers said — there was to be a selling out, the spicer concluded to finish at once the trade of cigars, and continue in future only the branch of goods from the colonies.

It was not long since the last of the Infamos was smoked up between the lips of a fisherman from Marken,²⁾ who got them as a present with a hectogram of sugar, and half a hectogram of tea, when the sweet face of Jetje again appeared in the sales-room.

---

¹⁾ Vade retro satanas, be gone, you devil.

²⁾ Marken, an island in the Zuyder Zee.

Strange to say, some days after Herman and his friends discovered a sudden want in regard to figs, raisins, and almonds. Bommers was angry within, and treated the youths possibly rough, but, as for them, they remained extremely polite and decent, inquired always after state of health of „Meneer“¹⁾ praised his fine goods, and bought every day „à contant“²⁾ the same quantity of figs, or raisins.

When hereafter Jetje remained again invisible, they inquired with interest, whether the young lady was unwell, or was troubled with cold, while Herman, as a semi-doctor at once offered the cure gratuitously. The spicer, somewhat unpolite, declined this offer, and even said a word resembling sweet tooth, or nibbling lads. The students laughed friendly, offered the things bought, most civilly, at first to Jan, and afterward the chief with the words. „Don't be too modest, taste freely with us!“ and they returned the next day with the assertion that nowhere they could get the goods so excellent, of such an agreeable taste, and that they were sorry, Jetje remained invisible. —

To finish suddenly the sale of figs etc., like that of the cigars, was likewise impossible, as well as keeping his lively daughter constantly locked up in a backroom, and therefore he resolved to ask for the reception of the girl in the house of a kinsman without town, and send her there to stay.

Bommers was not so stupid indeed, as he looked, he saw sharper than any one would have dared to expect, on account of his being shortsighted. Smiling, no! sneering, he perceived the afternoon, when he let out Jetje, in order to go with Jan carrying her little trunk to the station, how Herman Stam, putting out of the window his curly head, was looking after the nice girl, astonishing, and being all eyes he exclaimed, when sighing: „Good day, Jet, good day, my angel! Fare well! Remember me!“ — Seeing, though, that Jetje looked back again, and moved her head in a friendly way, but he did not mind it. Rubbing his hands, the spicer went back again to stand behind

¹⁾ Meneer means sir, Mr.

²⁾ à contant, cash down, in cash.

his counter, and smiling mischievously, said: „That is a failure, my lad, is it not?“ And when a little while after the two customers came in, he weighed plentifully, and said in a friendly manner: „Just now I'm getting a new shipment, gentlemen, genuine goods from Smirna!“

In Herman's room, there it was very merry at night the next day. Thick smoke of tobacco made almost invisible the eight youths having met in company, and let the lamp smoke so much so that it almost became intolerable to stay in the room of moderate size, even for the students' lungs.

Like that of a Jupiter Tonans out of clouds, Herman's voice sounded at last above the clamor: „Fellows!“ he called, „now hear a moment, and open the door a little, for really else the lamp will go out.“

The tumult became more quiet, and the smoke dispersed a little. Then, sitting on a table, and commanding silence with a bottle instead of the hammer of a chairman, he continued: „Men, brethren! what are we to do with the villain who, like a narrow-minded Paris, pitted by the small-pox, robbed my Helen, vulgo¹⁾ Jetje?“

„Compel him to smoke Puantos Infamos till eternity, that is sufficient punishment!“ some one called out. —

„Feed him with currants to his death!“ cried another. —

„Cause him to marry again, this is still worse!“ a third one thought. —

„Let him be filled with sirup and figs, and then call him sweet-tooth,“ some buyer of figs smiled.

Every one pointed out another mode of revenge, and all vociferated, called and laughed in confusion, till the noise became so intolerable that, with his bottle, Herman was obliged once more to command silence, and spoke with a powerful voice fully accentuated:

„Gentlemen! I make this motion: Let us deliberate quietly, how we shall exemplarily punish the villain, who dared to banish Jetje, the magnificent jewel of creation from our neighborhood.

¹⁾ vulgo, commonly.

Yes, gentlemen, the rascal would not see the sun shine into the water, he did not allow that — heaven knows how he got so sweet a daughter! — I kissed his offspring. Nobody must hinder a kiss in honor. Nevertheless, this philistine of the currants and figs dared to do such a thing. The great offence, given me and my „commilitones“, demands revenge, is it not so, gentlemen?“ — Revenge!“

„Revenge! Revenge!“ was sounded in chorus, accompanied by the knocking of the feet, and the great noise became so violent that the grayhaired woman (having let the rooms to Herman) came frightened upstairs, and into the room, while demanding, „Gentlemen, don't break the property, I beg!“ At that very moment some one of the eight bawled out, „She must be kissed, we swear!“ an oath that at first caused the old woman to clasp her hands with an, „It is a sin — what happens to me just now!“ and bring them afterward forthwith before her eyes, as if ashamed.

This maidenlike emotion drew from one of the revengers the friendly words, „Do not fear, you honorloving one, you virtuous, you lonely one, we are no antiquarians.“

„Though we like antiques, we only kiss such beings that are fashionable now!“ another shouted.

And Herman added: „No hair of a venerable wig will be violated, you may go in peace!“

And when the maiden had gone off with, „They are not yet dry behind the ears,“¹⁾ he who had spoken last, by taking up the words, continued:

„Men, brethren! you must swear with me that Jetje Bommers is to be kissed.“

„This we swear!“ they cried in chorus.

„She is to be kissed in presence of the old seller of currants.“

„We swear!“

The meeting was now continued privately.

---

¹⁾ The English proverb, „They have not got the eye teeth yet,“ means the same as „They are not yet dry behind the ears“ = They are like little children.

Since more than three weeks no fig or almond, not even a decagram of raisins had been sold to the students, and with a smile of satisfaction, the father Spicer presently reflected upon the fact of his shop having now assumed an aspect more genteel-looking and quiet than formerly. Jan, the clerk, too, had said sometimes, „It is more pleasant indeed behind the counter, since those young starlings do not trouble us any further; they had always to carp, now at you, then at me. Sometimes they said with a friendly look, „Say, store-ox, weigh correctly! Do you hear?“ Another time they asked, „Is your near-sighted principal really the father of Jetje?“ They continually teased you and me, and, nevertheless, they were always very polite, but as for me, such customers may stay away.“ And secretly he thought besides, „The young lady too, for when she returns, the foolish delight will begin again anew.“ Bommers remained silent, but his smile expressed irony, he rubbed his hands, and sold merchandise from the colonies.

All things on earth come to an end, consequently also the sojourn of Jetje with her aunt in the country. She had been absent from home almost during one month, and was to return with the train at 7,30 P. M. Before the door of the store, a coach with seats above was already waiting, and father Bommers had the intention, just now to go himself and bring Jetje from the station, when a youth well-dressed, with an exterior pleasant and distinguishing, even almost modest, entered the store-room and asked politely,

„Do I have the pleasure of seeing Mr. Bommers?“

„„At your service!““

„Do you deal in colonial goods?“

„„Of course!““

„Wholesale too?“

„„Certainly!““

„May I speak to you for a little while?“

„„Yes, hm! ... I intended to go out forthwith.““

„It is an urgent business, sir, a particular affair that can not be delayed.“

„„Hm, hm! I am to bring somebody from the railroad, but ....““

Bommers consulted his watch, „„I have some minutes yet. If therefore ....““

„In a few minutes? No, my dear sir, it is impossible. I am sorry, but then I shall no longer detain you. The object about which I desired to speak to you, would otherwise be wholly interesting to yourself, the object demanding speed, I can confide to you only between ourselves. Well! if it is impossible for you ....“

The youth looked so modest and agreeable, he spoke in such a persuasive manner and so expressively that Bommers became curious and confused at the same time.

What do? For a moment he was wavering, but then he took off his hat, put it on the counter, scratched his thin gray hair a little, that adorned his scull, murmuring, „„It is more than the time,““ and then said in a loud tone to the clerk, „„Jan only go with the hired wagon to the station and bring Miss Bommers here, while I speak with this gentleman.““ — Bommers did not see how a fine smile of satisfaction flitted across the face of the visitor.

Jan in a hurry put on his coat, and by mistake also the hat of his principal, and when running off from the store-room, he yet cast a look at the visitor, and murmured to himself, „Indeed, it is just so, as if I had already seen that stranger.“

When the clerk was gone, Bommers asked, „„Well, sir?““

The youth bent a little and spoke most politely, „Permit me, sir, to thank you at first for the friendly and gentleman-like manner you have treated me; I had hardly dared to hope that you would grant me a little of your valuable time.“

The spicer looked at his visitor somewhat astonished, and murmured something like: „„O, not at all, on the contrary....““ He stood with his back toward the front-door, and thus he did not see some faces merrily smiling, that looked in from behind the door, but they disappeared forthwith again, as soon as he only moved a little. Neither did he see that, while the visitor went on speaking, a great old-fashioned gentlemen's hat was by some hand placed round the margin of the door into the store.

„O, Mr. Bommers,“ the polite youth said, „I have come here to speak to you about sirup.“

„„About sirup?““

„Certainly, sir, about sirup, sirup!“

„„Is it necessary to be in such a hurry, that....?“

„Judge for yourself, Mr. Bommers. Sirup is an object that has a future: primo, because in every house-hold sirup is used; secundo, because the whole world needs sirup....“

„„But indeed, sir!““

„Be so kind, as to permit me to go on: „The world, i. e. all men are sensitive to sirup; those who run mostly with sirup-cans, make easily the most profitable improvements. Does not the famous Judels say in his excellent Chansonnette ‚Sirup‘, that every man, if his selfishness demands it, avails himself of this sweet, useful nourishment? — Judels was not only a humorous singer, but also a philosopher. Well, sir, if you can comprehend only, what a person obtains smearing sirup, you will understand, how....“

Old Bommers, by and by, had retreated behind his counter, during this conversation; he looked at the young man with great eyes, as much as to say, „I believe, his brains are somewhat deranged,“ and when the young genteel man continued his meditations on sirup, the profit and use of the same in the high social life, when also he spoke very enthusiastically, made gestures, repeatedly moved his head in a vehement manner, and beat with the flat hand upon the surface of the counter, Bommers became frightened, for such a language was too powerful to him, and his sweat broke out, when he heard his visitor say, „O, Mr. Bommers, sirup is the milk of the high social life, the quintessence of education, the lever by which the social equilibrium can be regulated. Sirup gives in five letters the solution to the difficult problem: Liberty, equality, fraternity!“

„„But he is crazy, an unhappy man having flown from Meerenberg,“¹⁾ thought the spicer, who at last got a chance of throwing a dam into the torrent of his words threatening to inundate him, when he asked in a trembling voice, „But, O sir, what does this all mean now?““

¹⁾ In Meerenberg is a lunatic asylum.

Again a hand beckoned round the door, but the spicer did not see it, yet the youth did, and when Bommers repeated his question more calmly, saying: „„Really, what to you want?““ the answer sounded like a thunder-clap into his ears: „Five pounds of the best sirup, if you please.“

„„Five pounds of sirup? In what?““

„In this hat, my dear sir!“ — With a swift turn, the youth had taken the hat designed, and placed it before the astonished grocer on the table.

„„In this hat?““

„Certainly! But first weigh the vessel, if you please! I will have my weight,“ and the customer looked at him in a threatening manner.

Bommers' eyes behind his spectacles became as large as tea-cups, and with a certain dismay he looked at his vis-a-vis. Yes, there gleamed a spark of craziness in the eyes of this customer; he was, without doubt, such a one, as he had thought already — a fool.

Swiftly, like lightening, the thought flashed through his head: Toward such men you ought to be cautious and yielding. Thus he changed forthwith the expression of his countenance, and said with a mild voice, as if speaking to a little boy spoiled by too great indulgence:

„„A fine idea, sir, the sirup in a hat.““

„Yes, is it not? And if you only knew, O Mr. Bommers, why I fetch it in a hat!“

Meanwhile, when Bommers was weighing the hat like a vessel, and afterwards let flow the sirup by and by into it, the visitor went on in a tone somewhat gloomy,

„It is a drama, O sir! — no, a tragedy. Will you correctly weigh out five pounds?“

„„Yes, yes! Look here, I did not weigh niggardly,““ and the grocer put the hat with the sirup right before the customer, who lifted it with both hands at the brim, smelled in it, and suddenly said in a sad tone, „It smells almost like blood!“ — Bommers changed the color of his face. — „Do you know what Nemesis¹⁾ is? No? — O no! Indeed, you have had no classical

¹⁾ Nemesis, the goddess of retribution or vengeance.

education. Therefore pay attention! Some one of my friends, a bosom-friend, has been mortally offended by a „poen“,¹⁾ a deformed fatherly being, who strikes the face of Amor and hates Venus. Alas, sir, such an action demands revenge! Re-venge!“

Bommers became still more alarmed, than a moment ago, for this very moment the youth acted indeed, as if he were the greatest fool. Suddenly he flung a „ryksdaalder“²⁾ on the table, but held the hand on it, and said, „There the money lies, O sir, the dirt of the earth!“ and then suddenly smiling in a friendly manner, „I get back 1.50 florin, if you please.“

Bommers could not see from his stand behind the counter that the hand which constantly had given signs from behind the front door was suddenly making motions very plain and vehement. — He was already about to bend and take change for a „daalder“³⁾ from the chest, when the customer once more retained the „ryksdaalder“ and exclaimed,

„Do you know what my revenge will be sir? I shall put this hat on the head of the rascal who has offended my friend.“

The spicer burst into a fit of laughter; the idea of seeing somebody with a hat exactly so, was even to him too droll in order not to laugh at it, and laughing in a nice way, he exclaimed,

„„Original indeed! Most original! This is really a trick to him whom it concerns — ha, ha, ha, ha!““ — Bommers was laughing so as to shake.

„Yes, O noble friend, that is a certainty,“ the youth replied; he let loose the ryksdaalder, and Bommers who was near-sighted, and did not wish to make a mistake in regard to the change, bent down toward the chest.

In that very moment, a sonorous shout of joy and a noise was heard in the street: An open coach, in which four students were sitting, stopped at the shop of the spicer. One of the students holding in his hand a nosegay of gigantic size, sprang from within, even before the wagon stopped entirely, and opened the door of the hack coming behind the first one, with Jan on the coach-box, and Jetje within.

1) Poen (pron. poon), a nickname of townsmen, given by students

2) Ryksdaalder is a coin, value florin 2.50.

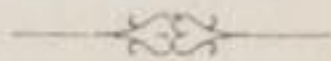
3) Daalder, an old Dutch coin, value fl. 1.50.

Bowing in a most courteous manner, he helped the beautiful one to alight, and astonished Bommers looking toward above, saw his daughter. No, indeed! Suddenly the five pounds of sirup lowered upon him through the hair and over the eyes, and a vigorous blow drove the old „stove-pipe“ over his nose.

The poor father was just saying, „„O good heavens! there is . . . .““ The word Jetje he could not utter for the sweet deluge that inundated him, but still he could hear the strange visitor laughing diabolically, when giving back his own words:

„Original, most original! — A trick to him whom it concerns!“ —

Nothing could be done against it, Jan simply, was seated on the counter, and thus made not to become troublesome. And Jetje? O wickedness! She was kissed eight times in honor and virtue, before the eyes — no! but in presence of her father, who, when with great trouble, he was cleansed from the sirup half an hour later, was raging like a furious Roland, and grossly offended those pernicious ones, till Jan said to him, „O sir, don't take it amiss, but indeed you were looking very droll.“ Then the phials of his anger were poured out upon the poor Clerk, and did not become quiet till late in the evening, when he found again, not only a smile becoming a merchant, but even a father's smile, because his daughter told him of her having gained a lover at her aunt's in the country, who actually and truly spoke about matrimony, and — did not run about with sirup. ¹⁾

---

¹⁾ Sirup has in the Dutch language the proverbial meaning of „flattery“; to go with the sirup-can means „to flatter“.

COMMENT JETJE FUT EMBRASSÉE.

(Nouvelle hollandaise par Justus v. Maurik jⁿ. Traduit de Volapük en français par Dr. A. Raimbert.)

Pour un épicier qui tient à l'honneur, qui est un peu marqué de la petite vérole, qui est veuf, de courte vue et a des affaires actives, c'est un vrai malheur de posséder une fille joyeuse et aimant à rire, surtout si celle-ci ne peut se résigner à rester comme une vieille fille derrière les rideaux de mousseline d'un triste arrière-magasin, et si elle ne craint pas de bavarder de temps en temps avec un client, ou de se tenir sur la porte à jouir des gais rayons de soleil et de la vue des passants.

Permettez-moi de vous faire de cela un court récit pour le profit et l'instruction de tous les honnêtes épiciers, de tous les jeunes gens dissipés et de toutes les chères jeunes filles.

Dans la rue de Nieuwendijk habitait depuis des années un certain Bommers dont l'épicerie n'était plus à la mode. D'année en année, vêtu d'une petite redingote de lustrine grasse et brillante, portant sur la tête une petite casquette semblable, il s'y tenait derrière un comptoir à côté de son commis de magasin, d'un extérieur négligé et malpropre comme lui-même, pour examiner et peser avec lui le café, les raisins de corinthe, le sucre et les autres douceurs ou pour vendre de l'huile, du pétrole, du sirop ou de l'huile de navette.

Non seulement Bommers était épicier mais encore il était père, père en effet de Jetje qui, à cause de son visage rose, de ses yeux bleus riants, de ses cheveux châtain-clair était appelée dans le voisinage „la belle Jetje“. Les jeunes gens qui habitaient près de là la nommaient surtout „la petite bouche riense“ parce qu'elle avait une petite bouche rouge d'une expression très-amicale, qui, réunie aux deux adorables fossettes de ses joues, riait d'une manière très-agréable et très-aimable, lorsqu'un acheteur du sexe masculin plaisantait un peu avec elle, pendant qu'elle se tenait accidentellement dans le magasin de son père ou qu'elle se plaisait à prendre le frais devant l'entrée de la maison.

En outre des figues, des oranges confites, des raisins secs et autres friandises, Bommers vendait aussi des cigares, qui, lors même qu'ils paraissaient dangereux, étant tachés et de couleur vert-jaunâtre, devinrent tout à coup préférés et très-recherchés, tellement même que Jan, le commis de magasin, s'en étonnait et osait dire à son maître, sous forme de plaisanterie : je crois que ces étourneaux — dénomination que Jan aimait à employer pour „l'Espoir de la patrie“ — ont un morceau de cuir dans la bouche à la place de la langue, car s'ils trouvent les „bokkies“ d'un goût délicat . . . . Jan laissait la phrase inachevée et c'était heureux (il faisait bien). Pour toute réponse le patron souriait avec un air de dédain et continuait activement le commerce des cigares. Il augmentait de suite le prix des „bokkies“; au lieu de six, il n'en donnait plus que quatre pour un „dubbeltje“. „Tu dois seulement dire que le prix en a monté, entends-tu Jean; ils en achètent pourtant, disait-il certain jour. Jean murmurait à part : „Quelle saveur en les fumant!“ et il ajoutait en même temps : „quand Jetje est dans le magasin je puis les vendre également bien trois „cents“. Jan n'était pas illogique.

Tout à fait en face du magasin de Bommers demeurait, dans une chambre du 1er étage Herman Stam, joyeux étudiant en médecine qui lorsqu'il n'étudiait pas, exposait au public ses jambes et ses pantoufles sur l'appui de la fenêtre, ou mettait dehors son joyeux visage et qui, tout en fumant avec distinction une longue pipe, plongeait avec persistance et hardiesse, et souvent assez longtemps, ses regards dans le magasin de l'épicier. Pourquoi? à cause de l'intérêt qu'il avait à voir si les acheteurs étaient nombreux.

C'est ce qu'il affirmait du moins à sa femme de ménage qui lui demanda un jour : „Monsieur qu'est ce que vous regardez ainsi dans la bicoque de l'épicier? J'ai frappé trois fois, mais vous ne m'avez pas entendu, tant vous étiez à regarder.“ La bonne femme n'avait pas vu que Mlle. Bommers était en ce moment dans le magasin, (se tenant) dans la porte ouverte, d'où elle pouvait — ce n'était pas sa faute à elle — voir les yeux bruns de Herman et la tête fumante de sa pipe de Gouda. Elle

trouvait qu'il fumait avec une grande élégance et elle lui fit un gracieux signe de la tête par pure sympathie de voisine.

Il était à remarquer que depuis lors les cigares lourds et légers que Bommers vendait par 4, commençaient à trouver un débit extraordinaire. Chaque jour trois ou quatre farceurs venaient régulièrement dans le magasin et chacun d'eux demandait des „Puantos infamos“ 4 pour un dubbeltje, lourds ou légers, comme cela tombait, peu leur importait.

Le commis avait déjà modestement fait observer quelques fois: „Le nom des cigares est „Upmann“ messieurs“, mais d'un air le plus indifférent du monde Herman avait répondu au nom de ses amis: „Ah! on les appelle Upmann, merci de l'avis, c'est possible, mais nous ne les connaissons pas sous ce nom, nous disons par conséquence Puantos infamos c'est plus court. Jan ne répondit pas en présence de cet argument.

Le vieux Bommers voyait avec plaisir, il est vrai, que sa vente de cigares augmentait chaque jour, mais pourtant il ne pouvait se dissimuler que les acheteurs de Puantos restaient toujours pour bavarder horriblement longtemps, non avec lui, mais avec son aimable petite Jetje, la joie de sa vie, qui se tenait toujours comme par hasard, dans le magasin, lorsque les jeunes gens y venaient, et qu'elle leur faisait un accueil très-amical surtout à Herman Stam.

Ce n'était pas aussi sans effroi et un serrement de coeur paternel (car un épicier a aussi le coeur sensible) que le vieux Bommers voyait que Herman fumait un plus grand nombre d'Infamos et en achetait souvent deux fois par jour, et, une fois même que Bommers s'était retourné pour mesurer de l'huile de navette d'un vase dans un autre, il avait vu le jeune étudiant, sans qu'il s'en aperçût, saisir en un instant aussi rapide que l'éclair, la taille de Jetje et s'efforcer de lui ravir un baiser. Le ravisseur, il est vrai, au lieu d'un baiser, avait reçu un violent soufflet sur la joue, mais Jetje riait de si bon coeur, et elle avait pris cela si plaisamment, que dès ce jour Bommers crut bien faire en l'éloignant, aussitôt que mm^{rs} les étudiants venaient dans le magasin, disant: „mon enfant va encore me chercher un peu de ficelle en haut.“

Jan, le commis, souriait en lui-même d'une joie moqueuse,

mais en même temps disait d'un air le plus innocent du monde : „Mr. avez-vous du feu“ et il frottait sur une petite boîte une allumette démodée de sorte que le phosphore en brûlant produisait des étincelles et des vapeurs de soufre qui arrivaient au nez des clients, politesse, par la quelle il s'attirait chaque fois l'imprécation : „vade retro Satanas“ qu'il ne comprenait pas.

A la suite de cette adroite manière d'agir de Bommers la vente des Puantos infamos n'augmenta plus, car, depuis qu'il était devenu évident que aussitôt que les messieurs se montraient, Jetje devenait invisible, Herman et ses amis commencèrent à faire toutes sortes de remarques et nommèrent les Puantos délicieux avec un certain dédain „Bokkies“ mot qui obtenait un sourire du commis comme s'il voulait dire : „peu à peu vous vous approchez de l'âge de discernement mes petits amis.“ La vente cessa enfin tout à fait et lorsque la dernière boîte eut été vendue aux matelots et aux paysans, qui recevaient huit cigares pour un dubbeltje, parce que, comme disait Bommers : c'est la fin de la vente — l'épicier a décidé de discontinuer pour toujours le commerce des cigares et de s'occuper dorénavant du commerce des denrées coloniales seulement. —

Peu de temps après le dernier des Infamos s'était dissipé en fumée entre les lèvres d'un pêcheur de l'île de Marken, qui l'avait reçu comme cadeau avec 1 hectogramme de sucre et une demi-hectogramme de thé, lorsque l'aimable visage de Jetje parut de nouveau dans le magasin.

Chose étrange ! quelques jours après Herman et ses amis découvrirent subitement qu'ils avaient besoin quotidiennement de figues, de raisins secs et d'amandes.

Bommers, qui était réellement fâché, traitait les jeunes gens très-grossièrement, mais ils restaient à son égard très-polis et très-honnêtes, s'informant de la santé de monsieur, louant la bonté de sa marchandise, et achetant chaque jour au comptant une certaine quantité de figues et de raisins secs.

Lorsque dans la suite Jetje restait de nouveau invisible, ils demandaient avec intérêt si mademoiselle était mal portante ou enrhumée, pendant que Herman, comme demi-médecin offrait ses soins gratuits. L'épicier refusait cet offre avec un peu d'impolitesse, il dit même un mot qui ressemblait à „rongeurs de sucreries“

garçons friands. Les étudiants riaient amicalement et offraient ce qu'ils avaient acheté à Jan d'abord et ensuite au patron en disant: „ne faites pas de cérémonie et goutez sans façon avec nous“ et le lendemain ils revenaient en affirmant qu'ils n'avaient pas encore reçu une marchandise aussi bonne et d'aussi bon goût et qu'ils regrettaient que Jetje ne fût pas visible.

Cesser subitement le commerce des cigares était aussi impossible que de tenir une fille, aimant une vie joyeuse continuellement enfermée dans un arrière-magasin; c'est pourquoi il résolut de l'envoyer habiter ailleurs et de demander à de grands-parents habitant hors la ville de l'accueillir et de la loger chez eux.

Bommers n'était pas si stupide que son extérieur l'indiquait et voyait plus clairement qu'on ne l'aurait attendu de sa courte vue. En souriant, non pas cette fois d'un air moqueur, le lendemain soir qu'il ouvrit à Jetje et la fit partir pour la gare avec Jan qui portait sa petite malle, il vit Herman Stam, projetant sa tête hors de la fenêtre et qui regardant la jeune fille avec de grands yeux étonnés s'écriait en soupirant: „Bonjour Jetje! bonjour mon ange! Pense à moi!“ Il vit aussi que Jetje se retourna pour le regarder encore et qu'elle lui fit un petit signe de tête amical, mais cela lui était assez indifférent et, se frottant les mains, il alla de nouveau s'établir derrière son comptoir avec un sourire de méchanceté. „Cela ne vous a pas réussi c'est un contre-temps pour vous, jeune homme“ pensa-t-il. Et lorsque peu de temps après deux acheteurs de figues entrèrent, il pesa très-largement et dit d'un ton engageant „Je viens de recevoir un envoi tout frais, messieurs, denrée authentique de Smyrne. —

Le lendemain soir, dans la chambre d'Herman il y eut une soirée très-joyeuse. L'épaisseur de la fumée de tabac rendait presque invisibles les huit jeunes gens, qui y étaient réunis et faisait tellement filer la lampe que le séjour dans cette chambre trop petite devint insupportable même pour les poumons des étudiants.

De ces nuages de fumée la voix d'Herman dominait le bruyant bavardage comme celle d'un „Jupiter tonnant“ „O grédins“ s'écria-t-il, écoutez maintenant et ouvrez un peu la porte, car vraiment, sans cela la lampe va s'éteindre. —

Le tapage s'appaisa et le nuage se dissipa un peu. Alors, assis sur la table, il continua et ordonna de se taire en frappant avec une bouteille, à défaut de marteau de commandement. „O! mes frères, que feront-nous de ce méchant, de cet idiot marqué de la petite vérole, qui, comme un autre „Paris“ m'a ravi mon Hélène, ma Jetje?“

„Faisons lui fumer des Puantos infamos jusqu'à l'éternité, c'est une punition suffisante.“

Un d'eux s'écria: „Gorgeons-le de raisins secs jusqu'à ce que mort s'ensuive.“

Un autre: „Faisons en un nouveau mari ce sera plus fâcheux encore.“

Un troisième dit en riant: „Remplissons-le de sirop de cuisine et de figues et nommons-le alors „garçon gourmand“.

Chacun conseilla une autre mode de vengeance les voix résonnaient, tous criaient et riaient confusément, jusqu'à ce que le bruit devint si fort que Herman dut encore une fois, avec sa bouteille, ordonner le silence, puis il dit, en parlant avec de violents éclats de voix: „Messieurs, je fais cette proposition: réfléchissons tranquillement, comment nous punirons d'une manière exemplaire le criminel qui n'a pas craint d'exiler Jetje, ce magnifique bijou de la création, de notre voisinage. Le fripon ne voulait pas me permettre le plaisir innocent d'embrasser sa fille, son beau rejeton — le ciel sait-il comment il a eu une fille si gracieuse? Personne n'a le droit de défendre un baiser d'estime; pourtant ce vilain marchand de raisins secs et de figues n'a pas craint de le faire. L'injure envers moi et mes camarades exige une vengeance, n'est ce pas, messieurs? vengeance!“

„Vengeance! vengeance!“ répétèrent en chœur, avec accompagnement de battements de pieds et d'un bruit si intense que la portière aux cheveux gris d'Herman monta tout effrayée dans la chambre en disant: „messieurs, ne brisez pas le mobilier, je vous en prie.“

Au même instant un des huit s'écriait: „Elle sera embrassée, je le jure!“ serment qui fit que la vieille femme joignit tout-à-coup les mains, s'écriant: „c'est un péché que va-t-il m'arriver?“ et de suite après elle se mit toute honteuse les mains devant les yeux.

Cette émotion de vierge arracha des paroles affectueuses à

l'un des amateurs de vengeance: „ne craignez rien estimable et vertueuse célibataire, nous ne sommes pas des antiquaires, nous aimons, il est vrai les antiquités, mais nous n'embrassons que des individus modernes.“

Herman, de son côté, disait: „aucun cheveu de votre tête vénérable ne sera touché, allez en paix“ et lorsque la vierge fut partie, disant en haussant les épaules: „vous n'êtes encore que de petits enfants,“ il continua: „Jurez avec moi, mes frères, que Jetje Bommers sera embrassée.

„Nous le jurons“ s'écrièrent-ils en chœur.

„Elle sera embrassée en présence du vieux marchand de raisins secs.“

„Nous le jurons!“

L'assemblée continua en conseil secret.

Depuis plus de trois semaines, aucune figue ou amande, pas même dix grammes de raisins secs n'étaient vendus aux étudiants, et avec un sourire de contentement, le père épicier pensait que cela rendait maintenant sa boutique beaucoup plus distinguée et plus tranquille qu'auparavant. Jan le commis l'avait déjà aussi remarqué quelques fois: „c'est vraiment beaucoup plus agréable d'être derrière le comptoir, depuis que ces jeunes étourneaux ne nous causent plus d'ennui, ils avaient toujours quelque chose à critiquer tantôt sur vous, tantôt sur moi. Parfois ils disaient d'un air aimable: Coquin de patron, tu pèses bien, dis? D'autres fois ils demandaient: votre imbécile de chef est-il vraiment et en effet le père de Jetje? Ils se moquaient continuellement et éternellement de vous et de moi et pourtant ils étaient toujours polis; mais pour moi j'envoie au diable une pareille clientèle.“ Et à part il se disait: „Mademoiselle aussi, car lorsqu'elle reviendra, une joie folle recommencera comme avant.“ Bommers se taisait, avec un sourire moqueur se frottait les mains et vendait — des denrées coloniales.

Toute chose a une fin sur cette terre et par conséquent le séjour de Jetje à la campagne dut finir aussi. Elle était absente de la maison depuis un mois et elle devait revenir le soir par le train de 7.30. — Devant la porte de l'épicier une vigilante

avec une impériale était arrêtée et le père Bommers avait à l'instant l'intention d'aller lui-même chercher Jetje à la gare, lorsqu'un jeune homme bien mis, d'un extérieur gracieux et distingué entra dans le magasin et demanda poliment: „Ai-je le plaisir de voir Mr. Bommers?“

„„A votre service!““

„Vous faites le commerce des denrées coloniales n'est-ce-pas?“

„„Naturellement.““

„En gros aussi?“

„„Certainement.““

„Voulez-vous me permettre de causer un moment avec vous?“

„„Oui hm! .... J'ai l'intention de sortir à l'instant.““

„C'est une affaire pressée, monsieur, et particulière qui ne souffre pas de retard.“

„„Hm! Hm! je dois aller chercher quelqu'un au chemin de fer, mais ....“ Bommers regarde sa montre, „„je n'ai plus que quelques minutes, si par conséquent ....“

„Est-ce en quelques minutes? Non, mon cher monsieur, ce n'est pas possible! je le regrette, mais alors je ne vous arrêterai pas plus longtemps. Le sujet dont je voulais vous entretenir était d'un grand intérêt pour vous-même, il exige qu'on se hâte et je ne puis vous le confier que personnellement et en particulier. Enfin! ci cela n'est pas possible ....“

Le jeune homme était d'un extérieur modeste et comme il faut, et parla d'une manière si persuasive que Bommers devint tout à la fois curieux et confus.

Que faire? pendant un instant il fut indécis, puis il ôta son chapeau, le mit sur le comptoir, gratta légèrement sa tête grissonnante et murmura: „„c'est plus de temps qu'il ne faut““ puis dit au commis d'une voix forte: „Jan va seul à la gare avec la voiture et amène mademoiselle pendant que je causerai avec monsieur.““ — Bommers ne vit pas le sourire fin et de contentement qui voltigea sur le visage du visiteur.

Jan passa rapidement sa redingote et sortit en courant du magasin. Il mit sur sa tête, par mégarde le chapeau de son patron, et, en s'éloignant rapidement jeta encore un regard sur le visiteur et murmura à part soi: il me semble que j'ai déjà vu plus d'une fois ce particulier.

Lorsque le commis fut parti, Bommers dit: „Eh bien, monsieur!“

Le jeune homme s'inclina un peu et dit avec la plus grande politesse: „Monsieur, permettez-moi de vous remercier pour la manière polie, affable et de gentleman avec laquelle vous m'avez traité, je n'avais pas osé espérer que vous voudriez m'accorder quelques instants de votre temps précieux.“

L'épicier regarda son visiteur avec un peu d'étonnement et dit tout bas: „pas du tout .... au contraire ....“ Il se tenait le dos tourné vers la porte de la rue et ne voyait pas, par conséquent, que quelques rians et joyeux visages regardaient à l'intérieur par la porte entr'ouverte, mais disparaissaient subitement, dès qu'il se remuait seulement un peu. Il vit non plus que pendant que le visiteur continuait de parler un grand chapeau de monsieur démodé était placé par une main à l'intérieur du magasin par la porte entr'ouverte.

„Mr. Bommers,“ dit le jeune homme poli, je suis venu ici pour parler avec vous au sujet du sirop.“

„„Du sirop?““

„Certainement ainsi, du sirop, s-i-r-o-p.“

„Mais alors est-ce si pressé, que ....?“

„Jugez en vous-même Mr. Bommers, le sirop est un objet qui a de l'avenir, d'abord parceque chaque ménage emploie du sirop, ensuite ....“

„„Mais monsieur!““

„Soyez assez bon pour me permettre de continuer: Le monde, e. à d. tous les hommes sont sensibles au sirop celui qui court le mieux avec une cruche de sirop réussit le mieux Judels, le vieux et illustre Judels n'a-t-il pas dit dans son incomparable chansonnette intitulée s-i-r-o-p, que chaque homme si son intérêt l'exige s'en repait comme de la nourriture la meilleure et la plus douce? Judels non seulement était un chanteur comique, mais aussi un philosophe. — Ah! monsieur, si vous réfléchissez comment on réussit, ce qu'on obtient, ce qu'on acquiert en enduisant de sirop vous comprendrez comment ....“

Le vieux Bommers, pendant cette harangue, était retourné derrière son comptoir et regardait le jeune homme avec de grands yeux comme s'il eut voulu dire: je pense que vous êtes

fou et tandis que le jeune homme continuait ses réflexions sur le sirop, son utilité et son emploi dans la vie sociale et raisonnait avec enthousiasme en s'agitant avec violence et frappant de sa main ouverte le dessus du comptoir, Bommers devenait inquiet, car un pareil langage agissait puissamment sur lui et une sueur se fit jour sur son visage, lorsqu'il entendit son visiteur dire: „Le sirop, Mr. Bommers est le lait de la société, la santé du corps, la quintessence de la civilisation et aussi le levier avec lequel le poids de l'égalité sociale peut être réglé. S-i-r-o-p donne en cinq lettres la solution d'un problème difficile: liberté, égalité, fraternité!“

„„Mais cet homme est un fou, un malheureux échappé de Meerenberg“ pensait l'épicier qui ayant enfin trouvé l'occasion de jeter une digue dans le flux de paroles, qui menaçait de le submerger, dit en bégayant: „„mais monsieur qu'est ce que tout cela signifie maintenant?““

De nouveau une main fit un signe par la porte entr'ouverte, mais l'épicier ne le vit pas tandis que le jeune homme le vit, et lorsque Bommers, répétant plus tranquillement sa question dit: „„Qu'est-ce que vous voulez actuellement?““ la réponse résonna dans ses oreilles comme un coup de tonnerre: „Cinq livres du meilleur sirop s'il vous plait!“

„„Cinq livres de sirop? Dans quoi?““

„Dans ce chapeau, cher monsieur“ et le jeune homme se tournant rapidement avait pris le chapeau qui était déposé là et l'avait placé sur le comptoir devant l'épicier étonné.

„„Dans ce chapeau?““

„Oui, assurément, mais d'abord peser l'emballage, s'il vous plait, je veux avoir mon poids net“ dit le client en regardant d'un air menaçant.

Les yeux de Bommers devinrent, derrière ses lunettes, aussi grands qu'une tasse à thé; il regardait son vis-à-vis avec une certaine crainte. Oui, dans les yeux de ce client une étincelle de folie brillait; il était fou à n'en pas douter, ainsi qu'il le pensait déjà.

L'idée qu'on doit être prudent et souple avec de tels hommes lui traversa l'esprit comme un trait de lumière; aussi l'expression de son visage changea aussitôt et il dit avec une voix douce, comme s'il parlait à un enfant gâté:

„„Belle idée, monsieur le sirop dans le chapeau!““

„Oui, n'est-ce pas? et si vous saviez seulement, citoyen Bommers pourquoi je l'emporte dans un chapeau!“ Pendant que Bommers pesait le chapeau comme emballage et faisait ensuite couler peu à peu le sirop dedans, le visiteur continua d'un ton un peu triste :

„C'est un drame, monsieur — non! une tragédie, avez-vous pesé exactement, cinq livres?“

„„Oui, oui! voyez j'ai pesé très largement!“ et le boutiquier place en même temps le chapeau avec le sirop devant le client. Celui-ci prit le couvre-chef avec ses deux mains par les bords, flaira dedans et dit ensuite avec tristesse: „Il a presque l'odeur de sang.“ — Bommers était devenu pâle.

„Savez-vous ce que c'est que la Némésis — non n'est ce pas? Oh! non vous n'êtes pas assez instruit. — Ecoutez donc! un de mes amis, un ami intime a été offensé à mort par un sauvage, un monstre de père, qui frappe l'Amour au visage et qui a de la haine pour Vénus. Ah! monsieur cela exige vengeance, veng... veng... geance!“

Bommers devint encore plus effrayé que l'instant d'avant, car le jeune homme commençait effectivement à agir comme un fou. Soudain il jeta un „rijksdaalder“ sur le comptoir, mais mit la main dessus et dit: „Là, monsieur, voilà de l'argent, la boue de la terre, et riant alors tout à coup d'un air aimable: „rendez-moi, un florin et demi s'il vous plaît.“

Bommers, de sa place derrière le comptoir, ne pouvait voir que la main qui avait fait continuellement des signes par la porte de devant, entr'ouverte, faisait maintenant des gestes très-visibles et très-véhéments.

Il avait déjà voulu se baisser pour prendre de la petite monnaie pour rendre un „daalder“, lorsque le client retint encore une fois le „rijksdaalder“ et s'écria: Vous ne savez pas monsieur, quelle sera ma vengeance pour ce fripon qui a offensé et injurié mon ami; je lui mets ce chapeau sur la tête.

L'épicier éclata de rire tout à coup; à l'idée de voir quelqu'un avec un pareil chapeau; il aimait trop la plaisanterie lui-même pour n'en par rir, et riant de plaisir il s'écria:

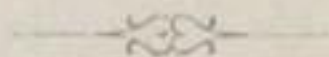

„Original! original! Cela est une bonne plaisanterie pour celui auquel elle est destinée. — ha! ha! ha!“

Bommers riait tellement qu'il se tordait. „Oui mon noble ami, c'est certainement ainsi“ répondit le jeune homme et il lâcha le rijksdaalder, et Bommers qui avait la vue basse et qui n'aimait pas se tromper sur le change se pencha sur la caisse. En même temps on entendit dans la rue un bruit de joie et un tapage: une magnifique calèche, dans la quelle quatre étudiants étaient assis, s'arrêta devant le magasin de l'épicier; un des étudiants qui tenait à la main un bouquet gigantesque en sortit avant que la voiture se fût arrêtée tout-à-fait, et ouvrit la portière de la vigilante, qui venait derrière la calèche avec Jan sur le siège et Jetje à l'intérieur.

S'inclinant avec courtoisie il aida la belle à descendre, et plein d'étonnement, Bommers levait les yeux pour voir sa fille — Non! — subitement cinq livres de sirop se répandirent sur ses cheveux et ses yeux en un coup violent enfonça le vieux tuyau de poêle sur son nez. Le pauvre père dit aussitôt: o ciel miséricordieux — est-elle là — le mot de Jetje expira dans la douce marée, qui l'inonda, mais cependant il put encore entendre que son visiteur particulier répétait en riant comme un démon, ses propres paroles: „Original! très-original! Bonne plaisanterie pour celui auquel elle est destinée.“

Rien à faire à cela? Il n'y avait pas de remède. Jan fut tout simplement placé sur le comptoir et mis hors d'état de nuire. Et Jetje? O, abomination! elle fut embrassée huit fois pour son honneur et sa vertu, sous les yeux de — non! en présence de son père qui, au bout d'une demi-heure, lorsque le sirop eut été enlevé avec beaucoup de peine, devint furieux comme un autre Roland et injuria ces maudits, jusqu'à ce que Jan l'abordant lui dit: „ne m'en voulez pas, monsieur; mais vous aviez en effet l'air très-comique.“ Alors il fit tomber les éclats de sa colère sur le pauvre Jan et il ne devint tranquille que le soir fort tard. Il retrouva son sourire de boutiquier, non! — de père, car sa fille lui raconta, qu'elle avait fait à la campagne, chez sa tante, la conquête d'un prétendant, qui parlait ouvertement de l'épouser — et il ne courait pas avec du sirop.

HOGY CSÓKOLTÁK MEG JETJÉT?

(Hollandi elbeszélés Van Maurik Justustól. Volapükből magyarra fordította Madarassy Pál.)

Önérzetes fűszeresnek, a ki egy kissé himlöhelyes, özvegy és rövidlátó, és a kinek zajos üzlete van, nem nagy szerencse, ha szép leánya van, a ki vig és örömet kaczag, a ki nem tud aggszüz módjára a szomorú hátulsó szoba félretolható csipke függönyei mögött búslakodni, hanem inkább cseveg valamelyik vásárlóval, vagy a vidám napfényben a kapuban áll és a járókelőket nézi.

Szabadjon nekem erről valamit, az erkölcsös fűszeresek, istentelen fiatal emberek és kedves leánykák hasznára és oktatására, elbeszélmem.

A „Nieuwendijk“-en¹⁾ évek óta egy Bommers nevű ember lakott, a kinek ócska fűszerkereskedése volt, és a ki egyik évben, úgy mint a másokban, zsirtól fénylő kurta lüszter-kabátban, hasonló sipkával a fején a pudli mögött állott és inasa mellett, a ki szinte oly ócskán és szurtosan nézett ki, mint ő maga, kávé, mazsolaszőlőt, cukrot, és más édességet mért ki, vagy köolajat, szirupot és répalevet árult.

Bommers azonban nem csak fűszerkereskedő, hanem apa, Jetje atyja is volt, a kit a szomszédság „szép Jetjének“ ismert, rózsás arcza, mosolygó kék szemei és gesztenyeszinű haja miatt, a kit azonban a közel lakó fiatalság „mosolygó szájúnak“ nevezett, mert nagyon barátságos piros szájacskája volt, mely kövér arcocskáiba mélyedő két kis kedves gödröcskéi közt szerelmesen és bájosan mosolygott, ha valamelyik férfinemű vásárló vele kissé eltréfált, ha éppen véletlenül atyja boltjában volt, vagy a ház előtt a tornáczon friss léget szivott.

¹⁾ „Újtöltés“, Útca Amsterdamban.

Bommers fűgén, édességeken, mazsolaszőlön és más nyalánkságokon kívül szivarokat is árult, a melyek, habár veszedelmes sárgazöld színűek és szilánkosak voltak is, nagyon, sőt annyira kedveltek és keresettek lettek, hogy Jan, a boltos-inas nagyon elcsudálkozott rajta és még azt is merészelte kajánul mosolyogva gazdájának mondani, hogy: „én azt hiszem, hogy ezeknek a „seregélyeknek“- így szerette Jan a „haza reményeit“ nevezni — nyelv helyett kemény bördarab van a szájukban, mert ha ezeket a „bökkies“-ket nyalánkságnak tartják ...“ Jan nem fejezte be mondását, a mi talán jó is volt. Gazdája egyetlen felelet gyanánt mogvetőleg mosolygott, a szivar-eladást hatalmasan folytatta, és ezeknek a „bökkies“-nek árát úgy emelte föl, hogy eddig egy „dubbeltje“-ért¹⁾ hatot, most pedig csak négyet adott. „Csak azt mond, hogy áruk emelkedett! hallodd Jan! úgy is veszik!“ mondá egy napon. Jan morogta: „Füstös izlés!“ és a mellett magában gondolta: „Ha Jetje a boltban van, ép oly jól eladhatok nekik hármát is.“ Jan nem volt ostoba!

Bommersék boltjával szemközt egy első emeleti szobában Stam Herman, jó kedvű orvosnövendék lakott, a ki, a mikor nem tanult, a közönségnek lábszárait és házi czipőit, az ablakdeszkára felrakva, mutogatta, vidám, nyílt pofáját kiütögette, és hosszúszárú pipából urasan pöfékelve, mindig, gyakran nagyon sokáig is, és szemtelenkedve, a szemközti fűszeres boltba tekintgetett.

Miért? Ej! hát először is érdekelte tudni, vajjon sok ember jár-e a boltba vásárolni? Legalább szoba asszonyának ezt mondta, a ki egyszer e miatt kérdőre vonta. „Úrfi! mit néz mindig arra az ócska fűszeres boltra? Már háromszor kopogtattam, még sem hallott, annyira elmélyedt a nézésbe.“ A jó asszony nem látta, hogy Bommers kisasszony ugyanakkor a fűszeres boltban volt, és pedig a nyitott ajtóban, a honnét (erről nem tehetett!) Herman barna szemeit és „gouwenaar“²⁾-jából füstölő fejét láthatta. Úgy találta, hogy nagyon kedélyesen és uriasan pipál, és a közelség miatt, fejét hozzá felemelte.

¹⁾ Tiz cents (hollandi pénz).

²⁾ Cserép pipa, mely Gouda-ban (Hollandban) készül.

Tudta mindenki, hogy ettől fogva azok a négyes, akár könnyű, akár nehéz szivarok, melyeket Bommers árult, rendkívüli kelendőségnek kezdtek örvideni.

Minden nap három-négy ilyen jókedvű, mókázó fiatal ember rendszeren megjelent a boltban, mindegyik a négyes „Puantos Infamos“¹⁾-okból kért, akár könnyű, — akár nehéz, akár jó akár rossz: az mindegy volt nekik.

A boltos inas már néhányszor szerényen megjegyezte, hogy: „Urak! ezeket a szivarokat Upmann-ak hívják!“ De Herman a lehető legközönyösebb pofával, barátai nevében is, így felelt: „Ugy! Upmann-ak hívják őket! köszönöm a felvilágosítást! Meglehet, de mi nem tudjuk a nevét, azért kurtán már csak „Puantos infamosok“-nak mondjuk.“ Jan erre az indokra nem felelt.

Az öreg Bommers persze nagy örömmel látta, hogy szivarüzlete napról napra gyarapszik, de még sem tagadhatta, hogy ezek a „Puantos“-vevők rettenetesen sokáig maradtak fecsegni a boltban, nem vele, hanem bájos leányával, élete örömeivel, a ki bizonyára mindig véletlenül, éppen a boltban volt, mikor a fiatalok jöttek és a ki velök, főleg Stam Herman-nal fölöttébb barátságos volt.

Rémülettel és atyai szívének dobogásával — a fűszeresnek is van érző szive! — látta az öreg Bommers, hogy Herman az „Infamos“-okból mindig többet szitt, néha napjában kétszer is jött, sőt Bommers egyszer azt is látta, a nélkül, hogy a diák észrevette volna, hogy az orvosnövendék villámsebeseen felhasználta azt a pillanatot, a mikor Bommers elfordult, hogy az olajos hordóból két kannával kimérjen, és Jetje derekát átkarolván csókot akart rabolni tőle. A rabló ugyan csók helyett jó pofont kapott a pofájára, de Jetje hozzá oly kedvesen kaczagott és oly különösen pillantott a fiatalra, hogy apja még is tanácsosnak tartotta, néhány napon át, a mikor a diákok a boltba jöttek, leányát e szavakkal eltávolítani: „Gyermekem, hozz le csak azonnal az emeletről egy kis kénköves zsineget.“

Jan, a boltos inas ekkor örömeiben gúnyosan mosolygott, de egyszersmint teljesen ártatlan pofával ezt kérdezte: „Valamit akar vele meg gyújtani, uram?“ és ócska gyufáját erősen a szekrényhez dörgölte, úgy hogy a villó szikrázva lángolt fel és

¹⁾ „Gyalázatosan bűdösek.“

a kénfüst egyenesen a vásárlók torkára szállott, a mely udvariasság azt az ismételt kivánságot idézte elé ezek ajkáról: „Vade retro Satanas!“¹⁾ a mit ő nem értett.

Ennek az atyai ügyetlen magaviseletnek folytán, a „Puantos Infamos“-ok többé nem igen keltek, mert miután ismételve tapasztaltatott, hogy Jetje, mihelyt az „úrfiak“ mutatkoztak, láthatatlan lön, Herman és barátjai mindenféle megjegyzéseket kezdtek tenni, és némi kicsinyléssel kezdték a legfinomabb „Puantos“-okat is „bökkies“-nek elnevezni, a mely szó a boltos inast titokzatos mosolyra kényszeríté, mintha azt akarta volna mondani: „kezdték már okosabbak lenni, ó barátoeskáim?!“

Végre a szivar-eladás egészen megszűnt, és a mikor az utolsó ládika a hajósok és parasztok közt elfogyott, a kik azt már nyolezával kapták, mert — mondá Bommers — végeladást rendezett belőlük, a fűszeres elhatározta, hogy soha többé szivart nem árul és csak a fűszerárúkra szoritkozik.

Nem sokára ez „Infamos“-ok utolsó darabja is elfüstölgött a markeni²⁾ halász ajkai közt, a ki azt ezukorhoz és teához nyomtatékül kapta, a midőn Jetje kedves areza a boltban ismét megjelent.

Furesa! néhány napra rá Herman és barátjai hirtelen és naponta nagy szükségét érezték a fügének, mazsolának és mandulának. Bommers magában haragudott és a fiatalokkal lehetőleg gorombán bánt, de azok nagyon udvariassan és tisztességesen viselkedtek, a „Mencer“³⁾ egészségi állapotáról kérdezősködtek, jó árúit dicsérték és minden nap jó esomó fügét és mazsolát készpénzen vásároltak. Ha ez alatt Jetje még se volt látható, érdeklél kérdezték, hogy vajjon a kisasszony nem beteg, nem náthás-e, mig Herman, mint afféle féldoktor, azonnali ingyen segélyét felajánlotta. A fűszeres kissé udvariatlan módon utasította el ezt az ajánlatot, sőt oly szót is mondott, mely nagyon hasonlított az „édességrágók“-hoz, vagy „pákosztos fiúk“-hoz. A diákok barátságosan mosolyogtak, a vásárolttakkal udvariassan előbb Jan-t, aztán gazdáját kínálták, e szavakkal: „Ne szerénykedjenek, kóstolják meg velünk! tessék!“ és másnap azzal jöttek

¹⁾ Távozz, sátán!“

²⁾ Sziget a Zuiderseeben.

³⁾ Úr, gazda.

megint, hogy ily jó és izletes árút sehol se kapnak és hogy Jetje kisasszony távol maradását sajnálják.

A fügeinek stb. eladását, úgy mint a szivarokkal tett, hirtelen megszüntetni éppen úgy lehetetlen volt, mint az életvidor leányt mindig a hátulsó szobában zárva tartani, azért elhatározta, hogy leányát a városon kívül lakó rokonához küldi. Bommers nem volt oly ostoba, mint a milyennek látszott és élesebben látott, mint rövidlátásától várni lehetett. Mosolyogva, nem! vigyorogva nézte, mikor délután Jetjét Jan-al, a ki kis böröndjét vitte, a pályaudvarba küldte, hogy Stam Herman hogyan üti ki fűrtös fejét az ablakból, hogy néz tágra nyílt, bámuló szemekkel a leány után, hogy sohajtott fel: „Jó napot, Jetje! jó napot, angyal! szerencsés utat! Gondoljon rám!” Látta ugyan, hogy Jetje ismételten visszanezett, fejét barátságosan hajtogatta, de mindez a diák bánatát nem enyhítette. A fűszeres kezeit dörgölve pudlija mögé állott és kajánul mosolygott: „Úgy-e nem tetszik, úrficska?” És, midőn később a rendes vásárlók jöttek, a fügeárus ugrálva szaladt kimérni az árút, és barátságosan így szólt: „Éppen most kaptam! friss árú, uraim! igazi smyrnai portéka!”

Másnap este Herman szobájában nagy vigasság volt. A sűrű dohány füsttől alig lehetett látni azt a nyolcz fiatal embert, a kik itt együtt voltak, és a lámpát úgy megfüstöltették, hogy ebben a nem igen nagy szobában még diák tudó is alig bírta kiállani.

Miként „Jupiter tonans” hangja a fellegek közül, úgy hangzott ki Hermané a sok fecsegésből: „Ó haszontalanok — kiálta föl — hallgassatok csak egy perczre el, és nyissátok ki kissé az ajtót, mert ime! a lámpa is ki alszik!”

A zsongás megszűnt és a füst kissé elhuzódott. Aztán az asztalra felülve és az elnöki csengetyü hiányában, egy palaczkkal parancsolva csendet, így folytatá: „Emberek! pajtások! mit csináljak azzal a gazemberrel, a ki, miként egy mazsolaszöllös, himlöhelyes „Paris”, elrabolta tölem Helenámat, azaz Jetjét!”

„Szivasd vele mindörökké a „Puantos infamos“-okat, elég büntetés lesz rá!” — kiáltá egyikök.

„Tömjed tele aprószöllővel, a mig bele hal!” — kiáltá a másik.

„Házasítsd meg újra, az még rosszabb!” — vélte a harmadik.

„Falass vele konyhaszirupot, meg fügét, és nevezd akkor

pákosztosnak!“ — szólt mosolyogva az egyik, a ki mindig fügét vásárolt.

Mindegyik más boszúállási módot javasolt, valamennyi összevissza kiabált, lármázott, kaczagott, míg a lárma oly nagy lett, hogy Hermannak palaczkjával még egyszer csöndet kelle parancsolni és hatalmas, nyomatékos hangon így szólt: „Uraim! indítványozom: fontoljuk meg nyugodtan, miképen büntessük meg azt a bűnöst, a ki Jetjét, a teremtés e leggyönyörűbb kincsét, tőlünk számkivetni merészelt! Igen, uraim! az a gaz nem engedte, hogy mások örüljenek, nem engedte, hogy gyermekét megcsókolhassam; Isten tudja, hogyan tett ily bájos leányra szert. Pedig hát egy csók nem a világ! Még is az a füge és mazsola-pusztító ezt cselekedte. Nemde, uraim, ez a rajtam és kartársaimon elkövetett sértés boszút kiált? Boszút!“

„Boszú! Boszú!“ hangzott karban, a mit oly hatalmas lábdobogás és zaj kísért, hogy Hermann öszhaju szoba-asszonya ijedve jött fel a szobába és könyörgött: „Uraim! kérem, ne törjétek össze a bútoraimat!“

A nyolezak egyike éppen így kiáltott fel: „Meg csókoljuk! arra esküszünk!“ Ez az eskü az öreg szoba-asszonyt először is arra kényszerítette, hogy kezeit összecsapva így szóljon: „Az vétek! — oh! mi fog most velem történni!“ eztán pedig szemérmesen eltakarta velök szemeit.

Ez a szüziesség a boszúállók egyikét e barátságos szavakra fakasztotta: „Ne féljen semmit, tiszteletre méltó, erkölcsös hölgy, mi nem vagyunk „antiquariusok“. — Szeretjük ugyan az „antikot, de csak a „modern“-t csókoljuk!“ mondá egy másik.

És Hermann hozzátette: „Tiszteletre méltó kontya egy hajszálának se lesz baja! menjen békességben!“ És a midőn az aggszüz azzal a kételkedő kijelentéssel, hogy „Hát még kis gyerekek vagytok!“ eltávozott, így folytatá:

„Uraim! barátim! esküdjetek velem, hogy Bommers Jetjét megcsókoljuk! Esküszünk!“ és a kar kiáltá: „Meg! az öreg mazsolaszőlő árús szeme láttára! Esküszünk!“

A gyülekezet tanácskozását titokban folytatá.

Több mint három hét óta a diákoknak egy dekagramm fügét vagy mandulát se adtak el, és a fűszeres apa megelégedett

mosolylyal gondolta, hogy most boltjában sokkal előkelőbb és nyugodtabb hangulat uralkodik.

Jan inas is már néhányszor tette ezt az észrevételt: „Csakugyan kellemesebb most a pudli mellett állani, mikor azok a fiatal seregélyek nem okoznak az embernek annyi bajt; mindig volt valami felhányni valójuk, nem csak rám, de önre is. Gyakran barátságos pofával mondták: „Hallja maga, bolti ökör, jobban mérjen ám! hallja!“ Máskor azt kérdezték: „Vajjon a maga rövidlátó gazdája csakugyan Jetje atyja?“ Önt is, engemet is mindig, folytonosan csúfoltak és még is mindig udvariasak voltak, de miattam ugyan az ilyen vásárosnép elmaradhat!“ Magában pedig hozzá gondolta: „De a kisasszony is, mert ha az hazajön, a bolondság megint előről kezdődik.“ Bommers nem felelt, gúnyosan mosolygott, kezeit dörgölte, és fűszerárui-t tovább árulta.

Minden földi dolognak egyszer vége szakad, azért Jetje tartózkodásának is nagynénje házánál. Csaknem egy egész hónapig volt távol a háztól, és az esteli 7 óra 30 percznyi vonattal kelle haza érkeznie. A fűszer bolt előtt emeletes bérkocsi (úgynevezett: „Vigilante“) állott és Bommers apó személyesen szándékozott Jetjét az indóháztól hazahozni, a midőn egy csinosan öltözött, jó, előkelő kinézésű, csaknem szerény fiatal ember boltjába belépett és udvariasan kérdezte:

„Bommers úrhoz van szerencsém?“

„„Szolgálatjára.““

„Nemde, fűszerárús?“

„„Természetesen!““

„Nagyban?“

„„Bizonyára!““

„Szabad egy perczig önnel beszélnem?“

„„Igen, hm! ... de rögtön el akarok menni.““

„Uram, a dolog nagyon sürgős és különös, a mely halasztást nem enged.“

„„Hm, hm! valakit a vasútról kell elhoznom, de...““ Bommers zsebórájára nézett: „„nem sok perczem van. Ha tehát...““

„Néhány percz alatt? Nem, kedves uram, az nem lehet! Sajnálom, de akkor tovább nem tartóztatom. A dolog, melyről önnel beszélni akartam, különben olyan dolog, mely egészen önt

érdekli, sürgösséget igénylő dolog, melyet önnel csak négy szem közt közölhetek. De végre is, ha nem lehet...“

A fiatal ember oly szerénynek és udvariasnak látszott, oly rábeszélőleg és nyomatékosan szólt, hogy Bommers láthatólag kíváncsi és zavarodott lett.

Mit tegyen? Egy perczig ingadozott, de aztán levette kalapját és a pudlira tette, ritkás szürke hajába markolt, mely koponyáját fedte és mormogta: „Legfőbb ideje!“ és aztán hangosan így szólt a boltos inashoz. „Jan, eredj csak te a bérkocsival az állomáshoz és hozd el a kisasszonyt, míg én itt az úrral beszélgetek.“ — Bommers nem látta, hogy látogatója arcán a meglepődésnek mily finom mosolya röpült át.

Jan hamar felöltötte kabátját, tévedésből gazdája kalapját tette fel, és kiment a boltból; elmentében még egy pillantást vetett a látogatóra és magában mormogta: „Mintha ezt az idegent már valahol láttam volna!“

Midőn az inas elment, Bommers kérdezé: „No's, uram?!“

A fiatal ember kissé meghajította magát és igen udvariasan mondá: „Uram! szabadjon először is köszönetemet kifejezni azért a barátságos, „gentlemanlike“ modorért, melyben engem részesít; alig mertem reményleni, hogy drága idejének néhány perczét nekem szentelendi.“

A fűszeres látogatójára kissé bámulva nézett, és körülbelől ilyesmit morgott: „Oh! dehogy! ellenkezőleg!“ stb.

Háttal az úteza ajtónak állt, tehát nem látta, hogy néhány vigan mosolygó arc nézett be a félig nyílt ajtón, melyek azonnal eltűntek, a mint csak egy kissé is megmozdult. Hasonlóképpen azt se látta, hogy, míg a látogató beszélt, az ajtó nyíláson át egy kéz nagy, régidivatú kalapot tolt be a boltba.

„Oh Bommers úr“ — szólt az udvarias ifju „azért jöttem, hogy önnel a szirup-ügyről beszéljek.“

„„A szirupról?““

„Igen, uram, szirupról, — sz-i-r-u-p-ról!“¹⁾

„„De akkor talán sietős, hogy . . . .““

¹⁾ A szirupot hollandi nyelven „hizelgés“ kifejezésére is használják. „A szirupos kannát vinni“ annyit tesz, mint „hizelegni“. Judels, a híres komikus a „hizelgésről“ dalt írt, melynek czime „Szirup“ volt és minden kuplé „szirup“-ban végződött.

„Itélje meg maga, Bommers úr. — A szirup olyan dolog, melynek jövendője van: primo, mert némely háztartásban szirupot használnak; secundo: mert szirupra az egész világnak szüksége van....“

„„De, uram!““

„Engedje meg, hogy folytassam. A világ, azaz az emberek, mindannyian, érzékenyek a szirup iránt, az a ki legtöbbet „viszi a szirupos kannát,“ leggyorsabban halad előre. Hát nem mondja az őshirű Judels felülmúlhatatlan szépségű „Sz-i-r-u-p“ czimű chansonettejében, hogy minden ember, ha önzése valamit kíván, ezt az édes, kitünő táplálékot használja? — Judels nem csak bohóczkodó énekes, de filozofus is volt. Ah! Uram, ha ön meg bírja érteni, hogy mit ér el az ember a szirup-kenéssel, akkor azt is megérti...“

Az öreg Bommers ez alatt a beszéd alatt lassan a pudlija mögé ment, a fiatal emberre nagy szemeket meresztett, mintha mondani akarta volna: „Azt hiszem, hogy esze nincs egészen helyén!“ és a midőn az előkelő fiatal ember előadását a szirupról, annak hasznosságáról és az emberi társaságban való használatáról hangosan, ékesszólóan, és lelkesedve folytatta, fejét ismételve hatalmasan rázta, és tenyerével a pudli deszkájára csapott: ekkor Bommers megijedt, mert az ilyen beszéd neki igen erőszakosnak tetszett és a verejték verte ki, midőn látogatójától ezt hallotta: „A szirup, Bommers úr, az emberiség teje, a műveltség quintessenciája és oly emeltyű, mellyel a társadalmi egyensúlyt szabályozni lehet. — A sz-i-r-u-p hat betűben ennek a nehéz feladatnak megoldását adja: szabadság! egyenlőség! testvériség!“

„„De csakugyan szerencsétlen bolond, a ki Meerenbergből¹⁾ kiszabadult,“ gondolta a fűszeres, a kinek végre sikerült a szóáradatot megakasztani, mely már öt elnyeléssel fenyegette, dadogva kérdezőn: „Hanem, uram, mit jelentsen mindez?“

Megint kéz intett be az ajtó nyílásán, mit azonban a fűszeres nem látott, de a fiatal ember igen és midőn Bommers kérdését nyugodtabban ismételte, mondván: „„Mit akar ön tulajdonképen?““ a felelet úgy hangzott fülében, mint menyköcsapás. „Öt font legjobb szirupot, kérem, sziveskedjék!“ — „„Öt font szi-ru-pot? Mibe?““ — „Ebbe a kalapba, kedves úr.“ Az ifju hirtelen

¹⁾ Meerenbergben örültek háza van.

lehajlott, felvette az ott levő kalapot, és a bámuló fűszeres elé a pudlira feltette. —

„„Ebbe a kalapba?““

„Igen is! de előbb sziveskedjék a kalap súlyát megmérni. Teljes súlyt akarok“ és a vásárló fenyegetőleg pillantott rá.

Bommers szemei szemüvege mögött oly nagyra meredtek, mintha teacsészék lettek volna, és némi ijedtséggel, tekintett a vele szemközt állóra. Igen, ennek a vásárlónak szemeiben az örület szikrája ragyogott; az volt, a minek gondolta: bolond!

Ez a gondolat agyán villámsebesen repült át; az ilyen emberekkel csinján kell bánni; azért arczkifejezését azonnal megváltoztatta és gyöngéd hangon, mintha elkényeztetett fiúcskával beszélne, így szólt:

„„Nagyon szép eszme, uram, szirupot a kalapba mérni!““

„Nemde? és hátha még tudná, Bommers polgár, hogy miért viszem kalapban?“

Mialatt Bommers a kalap göngysúlyát megmérte, és a szirupot lassan bele eresztette, a vevő kissé szomorú hangon így folytatta:

„Dráma ez, uram! — nem! szomorújáték! Igazán mért-e? öt fontot?“

„„Igen, igen. Nézze, nem fukarkodtam!““ és a boltos a sziruppal teli kalapot vevője elébe tette, ez a fejfedőt karimájánál fogva két kézzel felemelte, beleszagolt és továbbá is szomorú hangon folytatá: „Olyan szaga van, mint a vérnek!“ Bommers arczsine elváltozott. „Tudja ön, mi a Nemesis? Nem tudja? — Ah! nem! nincs klassikai műveltsége. Hallja tehát! Egyik barátom, legjobb barátom egy „poen“¹⁾ által halálosan megsértetett, a ki egy apai szörnyeteg, és a ki Ámort arezon ütötte és Venust gyűlöli. Ah! uram, ez boszút kíván!... Bosz-sz-sz-út!“

Bommers most még jobban megijedt, mint előbb, mert a fiatal ember most igazán úgy kezdett viselkedni, mintha kötözni való bolond lenne!

Hirtelen egy „rijksdaalder“-t²⁾ dobott az asztalra, de kezét rajta tartotta és kérdezte: „Uram, itt pénz hever, a föld

¹⁾ Ez a hollandi szó műveletlen embert jelent, melyet a diákok szoktak használni.

²⁾ Hollandi pénz 2 frt. 50 kr. értékben.

szemetje!“ és aztán hirtelen mosolyogva, barátságosan szólt: „Egy forint 50 krt. visszkapok!“

Bommers a pudli mögött állva nem láthatta, hogy az a kéz, mely az ajtónyíláson folytonosan beinteget, egyszerre nagyon világos és hatalmas mozdulatokat tett. Éppen meg akart fordulni, hogy a bolti pénztárból apró pénzt vegyen ki, egy „daalder“-nyit,¹⁾ midőn a vásárló a „rijksdaalder“-t ismét megpengette és így kiáltott fel:

„Tudja ön, hogy mi lesz az én boszúm? Annak a gazembernek, a ki barátomat megsértette és meggyalázta, ezt a kalapot a fejébe nyomom!“

A fűszeres föl kaczagott, az a gondolat, valakit ezzel a kalappal látni, még neki is mulatságosabb volt, hogy ne kaczagjon és szánakozó mosolylyal felkiáltott:

„„Eredeti! nagyon eredeti! Nagy multság lesz az illetőnek! hehehehe!““ Bommers úgy nevetett, hogy csak úgy rengett bele: „Igen, nemes barátom! ez az igazi!“ — felelt a fiatal ember, a „rijksdaalder“-t neki átengedve, és Bommers, a ki rövidlátó volt, és a váltásnál nem akart hibát követni el, a pénztár felé lehajlott.

E pillanatban az utcán örömjaj és hangos zöreij hallatszott: a fűszeres boltja előtt nyílt kocsi állott meg, a melyben négy diák ült; a diákok egyike, a ki kezében óriási bokrétát tartott, kiugrott belőle, még mielőtt a kocsi egészen megállott volna, és a bérkocsi ajtaját kinyitotta, mely a kocsis ülésen Jannal és belsőjében Jetjével, velök egyszerre megérkezett. Udvariasan meghajtva magát, szépét a kocsiból lesegítette és a bámuló Bommers fölpillantott, hogy leányát lássa. Ó nem! — az öt font szirup egyerre csak haján és arczán csurgott végig le és a „kürtös kalapot“ erős ütés egészen a szájáig a fejébe nyomta be. A szegény apa csak ennyit mondott: „Jóságos ég! ott van ő —“ A Jetje-szó már az édes áradatba fűlt, mely előzönlötte, de mind a mellett hallhatá, hogy a furesa látogató, ördögi módon vigyorogva, utóbbi szavait ismételte:

„Eredeti! nagyon eredeti! nagy multságja lesz az illetőnek!“

Senki se tehetett az ellen, a mi megtörtént, Jant először is a pudlira felültették és ártalmatlanná tették. Hát Jetje? — Oh

¹⁾ Régi pénz, melyet 1 frt. 50 kr. kifizetésére gyakrabban használnak.

gonoszság! — azt nyolekszor tisztességesen megcsókolták, nem szemei előtt .... nem! hanem jelenlétében atyjának, a ki midőn egy fél óra után nagy bajjal „megsziruptalanított“, úgy dühöngött mint egy „dühöngő Roland“ és szidta és gyalázta ezeket a szerencsétleneket, míg Jan bele kottyant: „Uram! ne vegye tőlem rossz néven, de ugyanesak nevetségesen néz ki!“

Ekkor haragjának áradata hirtelen a szegény boltos inas ellen fordúlt, de késő este nyugodtabb lett, és szokott bolti, nem atyai! mosolyát visszanyerte, mert leánya elbeszélte, hogy falun nagy nénjénél, kedvesre talált, a ki érthetőleg házasságot emlegetett és — nem „vitte a szirupos kannát“.

